ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5454 — 2/15 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1904 — ՕՒՐԲԱԹ — 26 ՇԷՎՎԱԼ 1321 — ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5454

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 դրշ
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Ընթերցողներուն զօրաւոր յիշողութեան եւ խելամուտ ուշիմութեանը դէմ ծրի անարգանք մը ընել է, ըլլալ տարւոյն սկիզբը երկարաբան կրկնութիւններով ամփոփել վերջացող տարուան դէպքերը եւ իրողութիւնները, այնպէս ենթադրելով թէ ընթերցողները մոռացկոտ են եւ չեն կարող յիշել տասներկու ամսուան կարճ ընթացքի մը մէջ տեղի ունեցած եղելութիւնները։ Մեր մասին այսպիսի թերութիւն մը չենք գտներ Արեւելքի մտադիր ընթերցողներուն վրայ, ուստի կը զգուշանանք անցած գացած դէպքերու աւելորդ կրկնաբանութիւններով անոնց գլուխները ուռեցնելէ, եւ կուզանք խօսիլ անմիջապէս օրուան խնդիրներուն վրայ, որոնք բնականաբար աւելի կարեւոր եւ շահեկան են քան անցեալին վերաբերող անցքերը։

Հարկ չկայ ըսելու թէ, երբ այսօր, նոր տարիին սեմին վրայ կը կանգնինք, օրուան բոլոր քաղաքական խնդիրներուն մէջ գլխաւոր եւ առաջինը կը գտնենք դարձեալ Ծայրագոյն Արեւելքի տագնապը, որ երկու զօրաւոր ազգերը մասնաւորապէս եւ բոլոր քաղաքական աշխարհը ընդհանրապէս շահագրգիռ վիճակի մը մէջ դրած է երկրագունտիս մէկ ծայրէն միւսը։ Զի, չկայ ազգ ու տէրութիւն մը որ անտարբեր դիտէ ռուսեւ ճաբոն պատերազմ մը եւ յուէտ կամ նըւազ չզգդուի անոր հետեւանքներէն՝ քաղաքական կամ տնտեսական տեսակէտով, ուղղակի կամ անուղղակի։ Այլ եւս անցած են այն ժամանակները որ երկրի զանազան մասերը իբրեւ իրարմէ առանձնատ մոլորակներ՝ անմասն եւ անհաղորդ էին իրարու եւ մէկ կողմը պատահածները միւս կողմը չէին իմացուեր, կամ հակահարուած ազդեցութիւն չէին կրեր։

Այժմ շնորհիւ գիտութեան հրաշալի կիրառութիւններուն՝ երկրագունտը իր լրութեամբ իբրեւ մէկ փոքրիկ գնտակ՝ խաղալիկ դարձած է իր բնակիչներէն մարդ կենդանիին ձեռքը եւ անոր սաքի թեթեւ մէկ տրոփիւնին տակ իսկ կը ցընցուի ու կ'երերայ իր բովանդակ զանգուածով։ Այնպէս որ կարելի չէ անոր ա՛ եւ է մէկ մասին վրայ ո եւ է դէպքի կատարուիլ՝ առանց զգացուելու ամբողջ մասերէն։ Իսկ երբ կատարուելիք այդ դէպքն ըլլայ պատերազմ մը երկու ազգերու միջեւ, որոնց համագումարը 200 միլիոնէն քիչ պակաս է, առանց յիշելու Քորէայի եւ Չինաստանի այդ կռւին մասնակցելու պատահականութիւնը, ինչ որ գրեթէ անկարելի է որ տեղի չունենայ, եւ առանց մտաբերելու եւրոպական կամ ամերիկեան տէրութեանց միջամտութեան պարագան, որ դարձեալ գրեթէ հաւանականութենէ շատ հեռի չէ, ինքնին կը հասկցուի դիւրաւ թէ ինչ ահագին տագնապէ վերայութիւն մըն է որ տեղի պիտի ունենայ, եթէ երբեք պատերազմէ տարբեր միջոց չգտնուի տագնապը լուծելու։

Եւ առ այժմ եկած բոլոր լուրերէն որոնք անթիւ անհամար բազմութեամբ կը սուրան աշխարհիս չորս կողմը ելեքտրական թելերու վրայէ, իմացուածը սա է թէ առայժմ այդ միջոցը չէ գտնուած, զի Ռուսիա դեռ չըրաւ այնչափ զիջում որ Ճաբոն գոհ մնար։ Ցայտնի է թէ Ճաբոն բոլորովին որոշած է զէնքի դիմել, երբ գոհացում չտայ Ռուսիայէն։ Բայց կայ բան մը որուն կ'երեւի թէ աղէկ ծանօթ չէր Ճաբոն, այն է Մոսկովեան նուրբ դիւանագիտութեան մը անթափանցելի խորագիտութիւնը, որ այսպէս երկար ատեն զէնքը կը խաղցնէ եւ դեռ յայտնի չէ թէ որքան ալ պիտի խաղցնէ։ Զէնքի պայքարին սկսելէ առաջ՝ դիւանագիտութեան ոչ նուազ կարեւոր ասպարէզին վրայ է որ կը չափուին քանի ամիսներէ ի վեր արեւելեան եւ տուրանեան ցեղերու այս երկու ներկայացուցիչները, եւ մինչեւ հիմա, պէտք է խոստովանիլ թէ սպիտակ ցեղի հանճարը յաղթանակ տարած է դեղին ցեղին վրայ, որ ի զուր տեղ թանկագին ժամանակ կորսնցնելով միջոց տըւաւ իր հակառակորդին՝ աւելի աղէկ պատրաստուելու։

Բայց կայ նաեւ ուրիշ պարագայ մը, ենթադրելով թէ Ռուսիա բանակցութեանց ընթացքին մէջ գոհացուցիչ պատասխաններ տայ եւ խոստանայ զանոնք գործադրել. Ճաբոն ի՞նչ ապահովութիւն ունի թէ անիկա պիտի կատարէ այդ խոստումները եւ յետոյ չպիտի դասէ զանոնք ի չարս այնքան ուրիշ խոստումներու, յանձնառութիւններու զորս ռուս դիւանագիտութիւնը շատ անգամ ըրած է, երբ ժամանակ շահելու համար այնպէս դատել հարկ համարած է, վերջէն զանոնք չգործադրելու համար։ Ո՞չ ապաքէն նոյն իսկ գրաւոր պայմանագրութեամբ խոստացած էր պարպել Մանչուրիան հոկտ. 8ին. ինչո՞ւ չգործադրեց։ Նոյնպէս միթէ խոստացած չէ՞ր ամենայն ռուսութիւն չընել Քորէայի. ինչ եղաւ այդ խոստումը։ Հետեւաբար, եթէ այժմ ալ լոկ խոստում ընէ, Ճաբոն գոհ պիտի մնա՞յ միթէ, ոչ երբեք։ Զի նաքն ալ հարկ պիտի ըլլայ նորէն խնդիր ընել այդ խոստումը կատարել տալու համար։ Կ'երեւի թէ ռուս դիւանագէտները իրենք ալ աղէկ գիտեն որ Միքատոն եւ իր խորհրդականները պարապ խոստումներով խաբուող չեն, որ այդ միջոցին չեն դիմեր։ Եթէ ոչ, շատոնց այդ հնարքն ի գործ դրած էին հանդարտեցնելու համար Ճաբոնցիներու պատերազմական դրդումները։ Զի անգամ մը հանդարտելէ ետք, քիչ մը դժուար է որ ազգ մը եւ ժողովուրդ մը ամբողջ նորէն այնպէս մոլեռանդուի, ինչպէս այժմ յուզուած է Ճաբոն։ Ասկէ կը հետեւի թէ երկու ախոյեանները աղէկ կը ճանչնան զիրար եւ չեն փորձեր իրար խաբել, յոյս չունենալով յաջողել։ Կը մնայ ուրեմն գործնական հատուցում, իրական գոհացում, եւ ոչ թէ լոկ խօսք եւ խոստում։ Արդ, Ճաբոն, այդ է որ կը պահանջէ եւ մինչեւ որ չստանայ, զէնքը վար չպիտի դնէ։ Այս մասին չի նմանիր Անգլիոյ, որ քանիցս խոստումներ առեր է Ռուսիայէ, բայց յաճախ դիմում տեսնելով ստիպուեր է նոր խոստումով գոհ ըլլալ. մինչ Ռուսիա իւրաքանչիւր նոր խոստումին բան մը կը շահէր հերին դիմումէն։ Այս դասերէն Ճաբոն աղէկ օգտուած կ'երեւայ։

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ՍԸՎԱԶԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Ս. Անգեղեայ, Արեւելքի մէջ մանրամասնօրէն նկարագրած էր Պաղտատի Առաջնորդութեան հիմնարկութիւնը, մինչեւ ցարդ հոն պաշտօնավարող Առաջնորդները, իրենց ընտրութեան թուականներով։ Պէտք է խոստովանիլ թէ Ս. Անգեղեայի այդ յօդուածը, իբրեւ կարեւոր առաջնորդութեան մը ամփոփ ու լիակատար պատմութիւնը, յիշատակելի ջանքի մնայ եւ իբրեւ օրինակ ալ՝ իր դիւրութիւնը պիտի ընծայէ։ Օրինակ ընդունելով երիտասարդ բանասէրին այս շահեկան տեղագրութիւնը, կը փափաքիմ Սըվազի առաջնորդութեան պատմութիւնը հրատարակութեան տալ, երկրորդական մանրամասնութիւնները, յարաբերական խնդիրները զանց առնելով։

Սըվազի առաջնորդութիւնը Պոլսոյ իշխանութեան ենթարկուած է 1828ին։ Երուսաղէմայ միաբան Արիստակէս Ծ. վարդապետն է որ առաջին անգամ Սըվազի Առաջնորդ կ'ընտրուի։ Տ. Արիստակէս Ծ. վարդապետ, ութը տարի շարունակաբար վարեց այդ հովուական պաշտօնը։ Եօթանասնամեայ էր. երբ իր կամքով հրաժարեցաւ արդէն, երբ առաջնորդ կ'ընտրուի, տեղւոյն վարչական Խորհուրդը պաշտօնագրով մը կը զգացնէ Պոլսոյ գերագոյն մարմնին թէ Արիստակէս վարդապետ ծերացած ըլլալով, եռանդէ ու աշխուժութենէ զուրկ է. այս ենթադրութիւնը սակայն հիմնովին կը հերքուի, երբ Արիստակէս վարդապետ ութը տարի արդիւնաւոր գործունէութիւն մը ցոյց կուտայ։ Կը հիմնէ Ս. Նշան վանքին յարակից եռայարկ շէնքը, որ այժմ քայքայուած է եւ նորոգուելու համար առնուազն 500 ոսկիի կը կարօտի։ Արիստակէս վարդապետ ընդհանուր հանգանակութեան մը ձեռնարկելով կը յաջողի 600 ոսկիի չափ գումար մը հայթայթել, որուն տեղացի եւ շրջակայ գիւղերու ազգայիններէն զատ Պոլսոյ պանդուխտ հարուստ Սըվազցիք ալ բարեսիրտ մասնակցած էին։ Այս գումարը կը յատկացնէ ներկայ ազգային վարժարանին եւ բաղնիքի մը շինութեան։ Աւելորդ է ըսել թէ երկու հաստատութիւններն ալ խիստ անհրաժեշտ էին Սըվազի ազգայիններուն։ Առաջինը՝ կը փրկէր ուսանողութիւնը տգիտութենէ, եւ երկրորդը, որ Ս. Նշանի կը պատկանի, ամենէն արդիւնաւոր ու շահուէտ կալուածներէն մէկը կը հանդիսանայ։ Արիստակէս վարդապետ, մասնաւորապէս կըրօնական հարցերու վրայ լա՛ւ ծանօթութիւն ստացած էր, նոյնպէս գրաբարի քաջ տեղեակ էր։ Կը վախճանի Ս. Երուսաղէմայ մէջ 1839ին, այսինքն, իր հրաժարումէն երեք տարի յետոյ, 1838ին գրեթէ բոլորովին ուժաթափ եղած։ Իր յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի մեծ շուքով, եւ իր մարմինը՝ իր իսկ խնդրանքով կ'ամփոփուի Մայրի մէջ, որ ծննդավայրն էր (*)։

Այս գնահատական տողերը պիտի չնուիրենք սակայն Արիստակէս Ծ. վարդապետի յաջորդող տասնի չափ Առաջնորդներուն, որոնց մէջէն կը զատուի արդի ծերունազարդ եւ պատուական Առաջնորդը՝ Տ. Պետրոս Սրբազան, որ հասակաւոր իր յառաջացած տարիքին, հիւծած կազմին, կը պահէ իմացական առուգութիւնը եւ ցարդ անխախտ կը մնայ հովուական ցուպն ի ձեռին։

Արիստակէս վարդապետին մահուանէն երկու տարի յետոյ միայն կ'ընտրուի Առաջնորդ մը, Տ. Ցեսու վարդապետ, որ նոյնպէս Երուսաղէմայ միաբան էր. թէեւ երիտասարդ, ո եւ է ուշագրաւ ձեռնարկ կամ գործունէութիւն ցոյց չի տար սակայն, որով անյիշատակելի մնացած է։ Այս երկու տարուան միջոցին, Ս. Նշանի ընդհանուր մատակարար եւ վերատեսուչ Տ. Եփրեմ Ա. քահանայ, առաջնորդական փոխանորդի պաշտօն (**) կը կատարէ։ Տ. Ցեսու վարդապետ հազիւ քանի մը ամիս Սըվազ կը մնայ, եւ հոգեւական խնդիր մը —որուն մէջ իբրեւ թէ ինք գոհ գացած ըլլայ— պատրուակ բռնելով, հրաժարական կուտայ։ Սըվազի վարչական Խորհուրդը, արդէն դժգոհ իր քմածին եւ ապարդիւն պաշտօնավարութենէն, բնաւ չի ծանրանար՝ հրաժարականը ետ առնել տալու համար։ 1842ին երրորդ Առաջնորդը կ'ընտրուի, Տ. Համբարձում Սրբազան, որ վաթսունամեայ էր, երբ հովուական պաշտօնին ձեռնարկեց (***)։ Ցինչեւ Սրբազանը թէեւ ո՛ եւ է յիշատակելի գործ մը չէ ունեցած, սակայն ժողովուրդին համակրութիւնը ու սէրը կը յաջողի շահիլ իր դիւրահամբոյր բնաւորութեան եւ նահապետական սովորութեանց համար։ Ինը տարի կը պաշտօնավարէ, ինչպէս ըսինք, ո՛չ այնքան գնահատելի գործունէութեամբ, եւ 1851ին կը վախճանի Ս. Նշան վանքին մէջ։ Իրեն կը յաջորդէ Տ. Ամբակում Ծ. վարդապետ, որ տարի մը առաջ Երուսաղէմայ Ս. Ցարութեան տաճարին լուսարարապետ ընտրուած էր. իր պաշտօնավարութիւնը խիստ հակիրճ կ'ըլլայ, հազիւ երկու ամիս. որովհետեւ սրտի կաթուած մը, յանկարծապէս կը փակէ աչքերը։ 1851–70, յաջորդաբար կ'ընտրուին Տ. Նիկողայոս Սրբազան (1851–55), Տ. Դաւիթ Ծ. վարդապետ (1855–62) 62-63՝ ինը ամսոյ չափ՝ կը պաշտօնավարէ իբր փոխ-առաջնորդ Տ. Սահակ քահանայ. 63-66՝ Տ. Շմաւոն Ծ. վարդապետ, յետոյ եպիսկոպոս եւ առաջնորդ Նիգնեալի, ուր վախճանեցաւ։ (Տե՛ս, Բ. հատոր. Շար. Հայ կենսագր.) Տ. Ներսէս Սրբազան 66-70 որ տակաւին նոր ձեռնադրուած էր եպիսկոպոս, ո՛չ այնքան փայլուն գործունէութիւն մը կ'ունենայ, եւ իր պաշտօնավարութեան շրջանին մէջ երեք վարչական խորհուրդներ կը լուծուին, կը հրաժարին, եւ նոյնիսկ վերջին տարին առանց վարչութեան կը մնայ առաջնորդութիւնը. անկարելի ըլլալով ո՛ր եւ է համաձայնութեան փորձ։ Տ. Պետրոս Սրբազան, երբ կ'ընտրուի Սըվազի առաջնորդ կը գտնէ ամէն երկպառակութիւններ, կ'անհետանան առաջնորդին եւ հօտին միջեւ տիրած դժգոհութիւններ, կը հարթուին ամէն դժուարութիւններ, եւ Պետրոս Սրբազան, մինչ առարկայ կ'ըլլայ ժողովուրդին համակրութեան, անկեղծ սիրոյն եւ խորին յարգանքին։

Սըվազ — Խ. ՇԱՀԻՆԵԱՆ

(*) Տես Ժամանակագրութիւն Ա. Պէրպէրեանի։
(**) Տե՛ս «Ժամանակագրութիւն» Ա. Պէրպէրեանի։
(***) Տե՛ս «Շար. Հայ. կենսագրութեանց» Ա. հատոր։

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԵՐ

ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

Հին տարին թաղեցինք արդէն, ու նոր տարիի մը ծնունդը կ'ողջունենք, արդէն իսկ մտցած մեր կարճ ճամբան, երբ նոր հանգրուանի մը վրայ կը գտնըւինք։

Խօսքերնիս մասնաւորելով մեր գրականութեան վրայ, ի՛նչ մխիթարական երեւոյթներու հանդիպատես եղանք մէկ տարուան շրջանին մէջ։ Վճռապէս կըրնանք պատասխանել թէ նշանակելի յառաջդիմութիւն մը չնշմարուեցաւ մեր լրագրական գրականութեան մէջ։ Շատ անձնյան մղում մը տրուեցաւ գրական ամէն սեռերու, լրագրական հայհոյանք հրատարակութիւններով բաւականանալով։

Բայց ինչ որ ամենէն աւելի ուշագրաւ է այդ գրական յետադիմութեան մէջ, մեր գրողներու նկարագիրն է, որ ճշմարտասէր ըլլալէ աւելի գռեհկաբար, գձուձ կը դառնայ, անձնականութեանց ու փցուն վէճերու շուրջը թափառայած։ Ճշմարիտ գրականութենէ աւելի քաղքենիական քննադատութիւն, անտեղի ու բըռնազբօսիկ խմբծանք, անիմաստ ու տաղտկալի բանավէճեր, որոնք ամիսներով կը տեւեն, ընթերցող հասարակութեան համբերութիւնը սպառելով իրաւամբ։

Եւ մէկ կողմէ գրական գեղեցիկ կըտորներու, արուեստի բարձր ոգիով տոգորուած արտադրութիւններու պէտքը այնքան կը զգացուի, ի՞նչ նշանակութիւն ունի այնքան ուժ տալ polémique գրականութեան մը, որ գէթ իր սահմանին մէջ ալ չի մնար, ու ծայրայեղութեան կը յանգի։

Ու այս երեւոյթը իրապէս արդիւնք չէ՞ գրողներու մեծամասնութեան տխեղծ նկարագրին, զուրկ ազնիւ ձգտումներէ ու աղուոր, լայն մտածումներէ։ Հա՞րկ կայ շեշտելու թէ գրողներու նկարագիրն է որ ժողովուրդի մը գրական մակարդակը կը բարձրացնէ։

Շիտակը, ես իմ մասիս, բնաւ փափաք չեմ զգար պաշտպանելու մեր գրող դասակարգը, ամէն անգամ որ խօսք բացուի անոր վրայ։ Իրաւունք կուտամ ժողովուրդին, որ դէշ գաղափար կազմած է մեր գրողներուն վրայ։ Ուրեմն ինչո՞ւ դատապարտել մեր համայնքին անտարբեր վերաբերումը գրչի վաստակաւորներուն նկատմամբ. Այսօր, չափազանցութիւն չըլլար ըսել թէ հազուադէպ է գտնել նկարագրի տէր գրողներ, որոնք ճշմարտասէր, անաչառ դատումներ ունենան, ու ողջմըտութենէն չհեռանան։

Ամենօրի առթիւ այս թելադրութիւնները ունեցայ, քանի մը օր առաջ կարդալով անճոռնի ու անիմաստ Ֆանեքզի մը տեղական շաբաթաթերթի մը մէջ։

Ու գիտէ՞ք որո՛ւ կողմէ ստորագրուած է այդ Ֆանեքզին, այնպիսի մէկու մը կողմէ, որ անմրցելի բանաստեղծի հավեր առած, իրարու քով յանգեր շարելու մոլութիւնը մշակած է, առանց իմաստին ուշ դնելու յաճախ։ Աւելին կայ. սիկա այն բանաստեղծն է, որուն հռչակաւոր բանագողութեանց խմլտուքը չէ մոռցուած դեռ եւ որուն տարեդարձն ալ կը մօտենայ, Ազգ. Հիւանդանոցի նուագահանդէսին առթիւ։ Ասիկա այն անձն է որ անձայն կուլ տուած է իրեն դէմ եղած գրական յարձակումները, երբ նոյն իսկ օրաթերթ մը ելաւ գրեց թէ բանաստեղծական ներշնչումէ բոլորովին զուրկ է ան։

Գրական բոլոր այդ դասափոխութիւններուն մէջ, սակայն լաւ մնաց Արեւելք, չուզելով այդ բանաստեղծին համբաւը նսեմացնել։ Ու փոխարէն այդ ազնուութեան, փափկանկատութեան, այսօր ամէնէն չարաչար ձաղկումին կ'արժանանայ այդ օրաթերթը, նոյնինքն յիշեալ բանաստեղծին կողմէ։ Ի՜նչ նկարագրի ազնուութիւն, ի՜նչ՝ կը. յաւիտենական աղերախտութիւնն՝ անձնուէր բարեկամութեան հանդէպ։

Ու խորհի՛լ թէ բանաստեղծներ ունինք մեր մէջ որոնք շատ գործերու ձեռնարկած են անյաջողութեամբ։ Ատոնք են որ խոչոր կը ջարդեն հիմա։

Բայց չմոռնանք քիչ մը վերը յիշուած Ֆանեքզին հրատարակող շաբաթաթերթն ալ, որուն պատասխանատուութիւններէն խուսափիլ չի՛ միտ այլեւս։ Ու խորհիլ թէ այսպիսի հանդէս մըն է որ օրաթերթի մը պարտականութեան վրայ քաջքըշէ տողեր կը հրատարակէ, մոռնալով իր աչքի զարնող գրական եւ այլ խեղճութիւնները։

Աշխարհի մէջ ի՛նչ զարմանալի մարդիկ կան. իրենց ողորմելի կացութիւնը պարտկելու համար, ուրիշներու գործերը խմբծելու կ'ելլեն, չհանելու ձեւեր կ'առնեն եւ նոյնիսկ կը խղճան, յաջողութիւններ մաղթելով չարամտօրէն...

Ահա՛ մեր գրողներու նկարագիրը։

ՊԱՐԻԿ

ՑԻՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

Ի՛ՆՉ ԿԸ ԿԱ՛ՐԾԵՆ ԳԵՂԱՑԻՆ

Ցայտնի է թէ, գեղացին, սկիզբէն ի վեր, իր ունեցած համեստ դիրքով ու պարկեշտ կեանքով, միշտ մէկ կարեւոր տարրը համարուած է մեր ժողովուրդին, մեր հայ համայնքին։ Իրեն ինկած աշխատութեան բաժինը, կարելի եղածին չափ անթերի կատարելով օգտակար եղած է իր կրօնքին, իր Եկեղեցիին, իր երկրին, իր կառավարութեան եւ իր հարըստութեան։ Այս այսպէս ըլլալով մէկտեղ, զանազան պարագաներու մէջ, տակաւին շատերը կը յանդգնին ուրանալ գեղացիին գոյութեան իրաւունքը, կը յանդգնին արհամարհել զայն, իբրեւ նախատական մակդիր մը նետելով իր ճակտին, իր գեղացի անունը։ Այդ տեսակ մարդերուն, չեմ գիտեր թէ, ո՞վ է տուեր այդ համոզումը։ Չեմ գիտեր թէ ի՞նչ կը կարծեն գեղացին։ Այդպիսիները, թո՛ղ վստահ ըլլան թէ, այդ չինական մարդերը, այդ գործունեայ եւ հաւատաւոր գեղջուկները անօգուտ արարածներ չեն։

Գեղացիները արհամարհողները, եւ գեղացի մակդիրը իբրեւ նախատական բան մը անոնց ճակտին անիրաւաբար նետողները, եթէ միայն հասարակ եւ սովորական քաղքենիներ ըլլային, եթէ միայն, ինչպէս կ'ըսուի, հասարակ մահկանացուներ ըլլային, խնդիրը այնքան ցաւալի պարագայ մը չպիտի նկատէինք։ Եւ որովհետեւ առանց մէջ շատ անգամ կը գտնուին կարեւոր կարծուած անձեր, հետեւաբար խնդիրը, կարեւորութեան սահմանին մէջ դնելով՝ կ'ուզեմ քիչ մը ծանրանալ անոր վրայ։ Այդ տեսակ մարդոց շատ հանդիպած եմ։ Երկար պիտի ըլլար ամէնքն ալ ներկայացնել, սակայն անոնց մէ գոնէ մէկ հատը յիշատակեմ։

Օրին մէկը, ողորմելի վեղարաւորի մը քովը կը գտնուէի, պատահմամբ, իր պաշտօնատանը մէջ։ Գեղացի մը կը ներկայանայ հոն, իր մէկ շատ արդար իրաւունքը պաշտպանելու համար։ Կը պատմէ խնդիրը, եւ կը պահանջէ որ արդար արդնօրինութիւն մը ըլլայ։ Եւ սակայն մեր վեղարաւորը, իր սովորական ընթացքով, ճշմարտութիւնը ծածկելով, խնդիրը կարգադրել կ'աշխատի կատարեալ անիրաւութեամբ մը։ Գեղացին, այդ կարգադրութիւնը չընդունիր։ Արդարութեան եւ բուն ճշմարտութեան երեւան գալը կը պահանջէ։ Այս մասին մեր շնորհալի՛ վեղարաւորը, բարկանալով, պոռալով, կը սկսի անարգանքներ եւ անլսելի լուտանքներ տեղալ գեղացիին գլխուն։ Ու ամէն խօսքի գլուխն ու վերջը, իբրեւ նախատինք, իբրեւ աններելի յանցանք, գեղացի մակդիրը կը նետէ մարդուն ճակտին, ըսելով. «Դո՛ւ, գեղացին ո՞վ է, ի՞նչ բանի պէտք կու գայ եւ ի՞նչ արժէք ունի գեղացին»։ Ու այսպէսով դեռ ուրիշ շատ մը օդային եւ անիմաստ սպառնալիքներ ուղղելով գեղացիին հասցէին, ծեծելու եւ գանակոծելու աստիճան առաջ կ'երթայ։ Պատահաբար, մենք ալ հոն, ներկայ գտնուելով այդ տխուր տեսարանին, կը պաշտպանենք անիրաւուած գեղացին։

Այդ օրէն, եւ այդ տխուր միջադէպէն ի վեր, մասնաւոր կերպով, ուշադրութիւնս գրաւած է այդ գեղացի բառը, որ անիրաւաբար, իբրեւ նախատական բան մը կը դառնայ շատերուն բերնին մէջ, եւ իբրեւ նախատինք, կը նետուի չինականներու ճակտին, որ այդ կարգի մարդերու կարծածէն ու գիտցածէն շատ ու շատ աւելի մաքուր է ու անարատ։ Այդ տեսակ անախորժ պարագաներէն դրդուելով թելադրուեցայ գրել ներկայ յօդուածս։

Ի՛նչ որ ալ ըլլան գեղացիին նիւթական եւ մտաւորական վիճակները, ի՛նչ որ ալ ըլլան, գեղացիին ընկերական յարաբերութիւնները ու գեղացիին արտաքին երեւոյթը, սակայն անիկա յարգանքի արժանի եղած է ու միշտ ալ պիտի մնայ։ Թէ ի՛նչ պարագաներէ առաջ կու գայ այդ յարգանքը, ահա ճիշդ սոր վրայ է որ պիտի ծանրանամ։

Նախ, հարեւանցի կերպով մը ըսենք թէ, գեղացին, ինքն է որ իր աշխատութեամբ. դատուծով եւ թափած քրտինքով կը հայթայթէ քաղքենիին ամէն օրուան սնունդը կազմող բոլոր բերքն ու բարիքները, հացէն սկսեալ մինչեւ յետին մրգեղէնը։ Այս պարագան, ինքնին յայտնի եւ բացարձակ ճշմարտութիւն մըն է, ամենուս կողմէն ալ ընդունուած։

Անցնինք, գեղացին յատկանշող ուրիշ պարագաներու, որոնք կարեւոր եւ յիշատակութեան արժանի կրնան համարուիլ շատ մը տեսակէտներով։

Եթէ հարկ ըլլայ, կրօնքի ու հաւատքի մարդը փնտռել, քաղքենի շրջանակներէն աւելի գեղական անկիւններուն մէջ է որ պիտի գտնենք։ Մտէք, չինական մութ ու անկիւններուն մէջ, այցելեցէք գեղացիին խրճիթը եւ անոր եկեղեցին, ժամատունը, ու պահ մը դիտեցէք, հոն, այն տեղուանքը ապրող ու աղօթող մարդերը, այդ անուս չինականները, այն ատեն պիտի համոզուիք թէ, կրօնքը ո՛ր աստիճան կոյս ու մաքուր վիճակով մը պահուած ու պահպանուած կը մնայ այդ գեղջուկներուն քով, թէ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (113)

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՎԵՐՋԻՆ ՍԷՐ

ԺԱ.

Բորբոքումի վայրկեաններ ունէր Արման, երբ կը գոչէր. «պիտի կրնամ ամէն բանի հանդուրժել, բայց ո՛չ կրած տառապանքիս»։ Ու երբ կարգը կուգար քննել նիւթական իրողութիւնները, այն ատեն վարանումի մէջ կ'իյնար. իր մեկնումը, լքելով եւ յուսահատութեան մատնելով տիկին տը Ֆոնթենէյ՝ զոր կը սիրէր միշտ, իր անունը անուանարկող գայթակղութիւնները, որոնց բերնէ բերան պիտի պտըտէին, լրագիրներու հեգնական պատմութիւնները, բոլոր այդ ցաւը, ամօթապարտութիւնը ու գետնաքարշ տիղմը անդուլ գործանք կ'ազդէին իրեն։ Այսպէս չկրցաւ ուրիշ բան ընել, եթէ ոչ հետեւիլ երկու ամսէ ի վեր բռնած ընթացքին, այն է պարտականութեան կատարումը։

Գիշերուան մէկ մասը երազանքի մէջ անցաւ կամաց, աւելի անդուլ մտածումներու մատնուած, քան ցերեկը։ Այգուն պառկեցաւ, բայց քունը չտարաւ։ Հասակը կորաքամակ, աչքերը փոսացած ու դէմքը լեղակի գոյն առած էին, երբ նախաճաշի համար վար իջաւ։ Կոմսուհին սպասելով դիտեց զայն։ Իրեն այնպէս թուեցաւ որ Արման չպիտի կըրնար նմանօրինակ անձկութիւններու տոկալ երկար ատեն։ Անոր առողջական վիճակին վրայ հարցում ընելու վախնալը աւելի չսուաւ բնաւ։ Ջանաց ամուսնին մտախոհութիւնը ցրուել, այնպիսի նիւթերու վրայ խօսելով, որոնք ամէնէն աւելի կը շահագրգռէին կոմսը։ Իր կնոջ մտադրութիւնը հասկցաւ ցոյց տուած ազնիւ բարութենէն։ Արցունքներով թաթաւուն նայուածքներ արձակեց Մինային վրայ, խեղճ հիւանդի մը պէս որ խօսելու կարողութենէն զուրկ, կը փորձէ շնորհակալ ըլլալ հետեւելի անձնուիրութեամբ զինքը դարմանող անձին։ Արման կ'ուզէր կոմսուհիին ոտքերուն առջեւ տարածուիլ, գլուխը անոր ծունկերուն վրայ հանգչեցնել անշարժ, աչքերը փակ, ինչպէս կ'ընէր մօրը հետ, երբ մանկութեան ատեն հիւանդ ըլլար։ Իրեն այնպէս կը թուէր որ այդպէսով պիտի հանդարտէր գանկը լափող կիզիչ կրակը։ Չհամարձակեցաւ գանգատիլ։ Իր կնոջ առջեւ, որ մէկ բառի կը սպասէր, իր ներողամիտ գորովով լեցուն սիրտը բանալու համար, չամչցաւ իր զգացած տառապանքը յայտնելու։ Իրարու դիմաց անխօս մնացին, չարչրկուած, փոխանակ պարզելու իրենց թշուառութիւնները եւ միասին արտասուելու զանոնք։

Օրը այսպէս տխուր անցաւ, սեպտեմբերի վերջի այն օրերէն մէկը, երբ արեւը անտառներուն եւ դաշտագետիններուն վրայ կը ցրցնէ իր ցուրտ ու գորշ անձրեւը, դեղնած տերեւները ցնցելով եւ արտասուելով ոստերուն ծայրը։ Արման, միշտ առանձնութեան մէջ թաղուած, ուր քիչ մը հանգիստ միայն կրնար վայելել, անդադար կը քրքրէր իր անբաղդութեան ահռելի հարցը, որուն համար չէր կրնար ընդունելի լուծում մը գտնել։ Մինա, իր ամուսնին բարոյական վիճակին նկատմամբ մտատանջ՝ իր վիշտը կը մոռնար, ալ եւս չխորհելով ապագայ հետեւանքներուն, այլ անմիջական վտանգ սպառնացող հետեւութիւններուն վրայ միայն։ Այդ հեք մարդուն նայուածքներուն մէջ կը տեսնէր յիմարութեան մը սկզբնաւորութիւնը։ Սեւեռուն գաղափարը կը կրծէր անոր ուղեղը, քանդող խմորի մը պէս։ Գիտէր թէ ի՛նչ էր այդ սեւեռուն գաղափարը. Լիւսին վերստին տեսնելու փափագը։ Եթէ կարելի ըլլար բանալ այդ տառապող գլուխը ու ցաւագին սիրտը, Լիւսին միայն պիտի գտնէին հոն։ Մանկամարդ աղջիկէն զատ ո՛չ մէկ բան գոյութիւն ունէր անոր մէջ։ Կամքը միայն զանի վար կը դնէր հոն, ուր պարտքը մնալ մինչեւ մահ։

Անհուն ցաւ մը, արդարանալով ոչ թէ զայրոյթով առլի, համակեց կոմսուհին։ Ո՛հ, անտարակոյս, իր իրաւունքներուն պաշտպանութեան համար պայքարած էր, ամէն միջոց ի գործ դրած ըլլալով իր երջանկութիւնը փրկելու համար։ Նախ պարտկած, յետոյ բուռն միջոցներու դիմած էր։ Ամէն ինչ անօգուտ եղած էր, եւ այն հպարտութիւնը որ զինքը կ'ոգեւորէր պայքարին սկիզբը, ալ եւս խոյս տուած էր իրմէ։ Արցունքներու տակ կքած էր ան։ Ինք որ սափրզաբար կ'ըսէր. «ամէն ինչ կամ ոչինչ», իր արամադութեան վրայ ցաւ կը զգար եւ կ'անիծէր հետաքրքրութիւնը։ Կը յիշէր իր բարեկամին՝ Վիլնուազի մարքիզին ըսած խօսքը, երբ առաջին անգամ խորհուրդ հարցուցած էր անոր. «Ինչո՞ւ համար ամէն բանի իրաւունք ըլլալ։ Երեւոյթներով գոհացէք»։ Մինա արհամարհանքով մերժած էր այդ խորհուրդը, չընդունելով այդպիսի նուաստացուցիչ իրաւախոհութիւն մը։ «Ամէն ինչ կամ ոչինչ»։ Այդ յանդուգն բանաձեւը միայն կրկնած էր։

(Շարունակելի)

հաւատքը, ի՛նչ տարիքան, ջինջ ու յըստակ, այլ միշտ զօրաւոր բան մը ունի իր մէջ, այդ շինականներուն մօտ։ Կրօնական հաւատալիքները, քրիստոնէական դաւանանքը ու եկեղեցական բոլոր կարգ ու կանոնները, առկաւին իրենց իսկական նշանակութեամբ կան ու կը մնան մեր գեղջուկներուն մօտ։ Անոնք չէ թէ միայն երկիւղածութեամբ կը հետեւին կրօնական եւ եկեղեցական այդ պատուէրներուն, այլ գործադրելով մէկտեղ, նոյն նուիրական երկիւղածութեամբ կ'աւանդեն իրենց զաւակներուն ալ։ Հաւատքի եւ կրօնքի մասին, շինականները, ինչ որ կ'ընեն իրենց սրտի անկեղծ զգացումներով, արդէն քաղքենիները, շատոնց ի վեր ջնջած եւ կամ ձեւական բան մը դարձուցած են։ Մէկ խօսքով, կրօնքը եւ Եկեղեցին, ինչ որ էին առկէ առաջ, հաւատքի դարերուն մէջ, նոյնն են եւ կը մնան այսօր շինական անկիւններուն մէջ։

Կրօնքին պէս, շինականի բարոյականն ալ առկաւին իր տեղն է։ Քաղքենի շըրջանակներուն մէջ, բարոյականի դէմ գործուած զեղծումները, աղտոտութիւնները բոլորովին անծանօթ են եւ կը մնան մեր գեղջուկներուն։ Գեղացին, իր բարոյականի այս շինիչ հանգամանքը կը պարտի իր կրօնական երկիւղածութեան, որ չի թոյլատրեր իրեն անպատշաճ ընթացքներ ունենալու, բարիին ու բարոյականին դէմ մեղանչելու։ Ասկէ զատ, գեղացին, կըղզիացեալ կեանք մը ունենալով, արտաքին եւ քաղքենի ազդեցութիւններէ զերծ մնալով, ըրած է ինչ որ գտած է իր նախորդներուն մօտ։ Գեղացին, ամէն բանէ առաջ, եւ ամէն բանէն աւելի կը հետեւի իր հօրը օրինակին։ Հօրը կեանքը նուիրական բան մըն է զաւակին համար։ Բարոյականի եւ դեռ ուրիշ բաներու համար ալ, աս է օրէնքը շինական աշխարհին։

Գեղացին յարգանքի արժանի է, չէ թէ միայն իր կրօնական երկիւղածութեամբ, անիկա առկաւին ունի սրտի մօտիկ եւ քնքշատիկութեան արժանի շատ մը յատկութիւններ։ Գեղացին եղած է ու կը մնայ առկաւին հաւատարիմ աւանդապահը մեր հնաւանդ բոլոր սովորութիւններուն, բնատոհմիկ բարքերուն, աւանդութիւններուն եւ գոհարի պէս թանկագին եղող շատ մը բարոյական սիրուն յատկութիւններուն։ Մտէք, գեղական անկիւնները, այցելեցէք շինականներուն խրճիթները, հիւղակները, տեսէք եւ դիտեցէք հոն ապրող մարդերուն ընտանեկան կարգ ու սարքը, նիստ ու կացը, ընկերական յարաբերութիւնները, եւ վերջապէս անոնց ապրած կեանքին բոլոր կերպերը, ու դուք, վստահ եմ որ, սիրուն եւ գեղեցիկ տպաւորութիւններով բեռնաւորուած պիտի գտնէք այն ամէն բաները որոնք նահապետական են եւ նահապետականներու կեանքէն կը խօսին, ինչ որ արդէն իսկ աննետացած է մեր քաղքենի համարուած շրջանակներէն, Բրքրեցէք, պրպտեցէք, օճախին քովիկը նստող հինաւուրց ծերուկները ու պառաւ մամիկները, մի նայիք անոնց խորշոմած դէմքին, մի նայիք անոնց հիւծած ցնցոտիներուն։

Շինական մարդերուն եւ շինական կեանքին մէջ, պահուած կան ու կը մնան, հինէն մնացած շատ սիրուն աւանդութիւններ, շատ սիրուն սովորութիւններ, հայացի շատ սիրուն յատկութիւններ ու ինքնատիպ բարքեր։ Գանձ մը, անսպառ գանձ մըն է կեանքը շինականին, եւ առկայն անոր թանկագին գոհարները ստանալու համար, փորել ու քրքրել պէտք է, ինչ որ պարտքն է ու պիտի մնայ միշտ զաւառացի թղթակիցներուն։

Եւ որպէսզի կարենամ գեղացին ներկայացնել իր բոլոր կողմերով, եւ իր կեանքի բոլոր պարագաներով, կը խոստանամ, պարբերաբար, գոնէ շաբաթը կտոր մը գրել անոր կեանքէն եւ հրատարակութեան տալ։ Թէեւ համեստ գրող մը, սակայն շինականի համեստ կարողութեամբս, պիտի ջանամ քրքրել շինական կեանքի չահեկան ու աչքառու կողմերը։

Տիարպէքիր ՄԱՆՈՒԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1820ԻՆ

ՊԵՐՆԱՐ ԷՍՔՈՖԻԷ ՈՐԴԻՔ

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՂ ԵՒ ԹՈՐԻՉ

ԿՐԱՍԻ ՄԷՋ (ՖՐԱՆՍԱ)

Սարագրելս, լիշեալ գործարանին Թուրքիոյ ներկայացուցիչ, կը ծանուցանէ դեղավաճառներուն, դեղագործներուն, առճառավաճառներուն, սափրիչներուն, ոգեւէթ ըմպելիք ծախողներուն, եւն. թէ կըրնայ հայթայթել առաջնակարգ էսանսներ, նախնական նիւթեր, անմրցելի գիներով։ Պէրնար էսքոֆիէ տան տիեզերական համբաւը կընայ վստահութիւն ներշնչել յաճախորդներուն։ ԱՇԻԼ ՔԱՋԷ

Թուրքիոյ ներկայացուցիչ, Նըլտըզ խան, Թիւ 4, Ղալաթիա։

Կը ծախուի Սուիգրոս եւ Ընկ. դեղավաճառ. Թէրէզպաշի, Թոմասեան՝ Պաղչէփաքու, եւ բոլոր դեղագործներուն քով։

Արտաքին Լուրեր

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

Յոռետեսութիւն եւ լաւատեսութիւն. — Պատերազմ ու խաղաղութիւն. — Զգացումները Ռուսիոյ ու Ճապոնի մէջ. — Նաւալին ու զինուորական շարժումներ. — Անգլիա եւ Ճապոն։

Բարիզ, 11 յունր. — Զափազանցուած յոռետեսութենէ մը ետքը ցամաքային Եւրոպայի լրագիրները սկսած են կանխահաս վստահութիւն մը ցոյց տալ։ Անգլիոյ թերթերը միշտ յոռետես են, բայց ցամաքային Եւրոպայի լրագիրներն ալ կ'երեւայ թէ կ'աճապարեն ամէն բան վարդագոյն տեսնելու։ Սակայն չէ այն լուրը թէ ալ եւս անհետացած է պատերազմի վտանգը։ Նախ, կացութիւնը թուլցած ըլլալն ալ կարելի չէ յայտարարել, վասն զի, ո՛չ ընդհարում պատահած է, ո՛չ զինուոր ցամաք հանուած է, ոչ ռուսական ծանուցագիրը սաացուելէ ետքը բանակցութիւնները խզուած են եւ ոչ ալ Ճապոնի նախկին նախարարները իսկոյն խորհուրդի հրաւիրուած են։ Կացութեան միւս բոլոր տարրերը ճիշդ երկու երեք օր առաջուան վիճակին մէջ կը գտնուին։ Միւս կողմէ եթէ իրաւ է այն լուրը թէ Նիքոլա կայսրը Ալեքսիէվ ծովակալին յանձնած է բանակցութեանց բոլոր հոգը, անշուշտ արդարացի պիտի ըլլայ նըւազ լաւատես ըլլալու, սակայն այդ լուրը հաստատուելու կարօտ է։

— Ռուս լրագիրները կը յայտարարեն թէ անկարելի է որ Ռուսիա ամենափոքր զիջողութիւն մը ընէ Չինաւ եւ Ճապոնի Մանչուրիոյ նկատմամբ։ Այնպէս կը նկատեն թէ Չին սպառնալից պիտի ըլլայ երբ եւրոպական դրութեամբ սպառազինուի եւ Ճապոնի նման անհամ դաշն ու յարձակողական երկրի մը դաշնակցի։ Ռուս թերթերը միաձայնութեամբ կը յայտարարեն թէ Ռուսիա խաղաղասէր զգացումներ ունի եւ թէ իրաց վիճակին պատճառն է Ճապոն՝ իր դրգռիչ ընթացքովը։

— Թօքիոյէն կը հեռագրեն Թայմզի թէ կացութիւնը թէեւ բաւական մը կրած է, թէեւ նշանները դեռ բոլորովին համոզիչ չըլլան։

Լոնտոն. — Ճապոնի դեսպանատան կողմէ այս տեղի լրագիրներուն հաղորդուած զեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ կացութիւնը փոխուած չէ։ Կրնայ ըլլալ որ բաւական ժամանակ անցնի մինչեւ որ նոր բան մը տեղի ունենայ, վասն զի տրուելիք ռուսական պատասխանը ծանրակշիռ է։ Ճապոն առկաւին որոշած չըլլալով իր տալիք պատասխանը, անկարելի է ըսել թէ կացութիւնը բարւոքած է, կամ թէ ծանրացած։ Ինչ որ ալ ըլլայ Ճապոնի կառավարութիւնը, միշտ տրամադիր է բանակցելու Ռուսիոյ հետ, որպէս զի խաղաղ լուծման մը յանգի։

Բեղերսպուրկ. — Ռուսիոյ պաշտօնական շրջանակներուն մէջ մինչեւ հիմա որ եւ է յայտնութիւն չէ եղած. կատարեալ գաղտնապահութիւն կը տիրէ։ Միշտ հանդարտ ու խաղաղասէր զգացումներ կը յայտնուին, ինչ որ հակապատկեր մըն է հանրութեան մեծամասնութեանը վրդովիչ հակումներուն։ Ռուսիոյ պաշտօնական շրջանակներուն եւ Բեղերսպուրկի դեսպանական մարմնոյն մէջ տիրող ընդհանուր կարծիքը այն է թէ դիւանագիտական յարաբերութիւնները ո՛րքան ատեն որ շարունակեն, խաղաղութեան պահպանումը յուսալի է, ինչ որ մեծ փափաքն է Ռուսիոյ եւ Ճապոնի կառավարութեանց։

— Ծայրագոյն Արեւելքի խնդիրներու համար կատարուած նախարարաց խորհուրդէն ետքը Նիքոլա կայսրը յայտարարեց թէ ինք է խաղաղութեան կայսրը։ Նիքոլա Բ. յետոյ հեռագրեց Ալեքսիէվ ծովակալին՝ իր անձնական հրամանները չստացած ո եւ է զինուորական շարժում չկատարել ու որ եւ է որոշում չտալ։

— Նիւ-Եորք-Հէրըլտի թղթակիցը հետեւեալ տեղեկութիւնները քաղած է ռուս զօրավարէ մը. — «Նիքոլա կայսրը, բաւական վարանելէ ետքը, վերջապէս որոշեց ամբողջովին Ալեքսիէվ ծովակալին յանձնել տրուելիք որոշումը. նախատօնեց զայն գտնել, երբ յարմար դատէ։» Նոյն թղթակիցը կ'ըսէ թէ Ռուսիոյ բանակը թնդանօթաձիգ ու հեծեալ սպաներ չունի. պէտք եղածին չափ, որով զինուորական վարժարաններու աշակերտները շատ կ'աւրախանան, յուսալով որ պատերազմի դաշտը պիտի երթան։

— Դիւանագէտ մը յայտարարեր է թէ անպատճառ պատերազմ տեղի պիտի ունենայ, վասն զի Ճապոն պատերազմի պէտք ունի, եւ առանց անոր չի կրնար ապրիլ։

Թոքիօ. — Ճապոնի հանրային կարծիքին մէջ չարտայայտուիր Եւրոպայի լրագիրներուն լաւատեսութիւնը։ Չի յուսացուիր որ վերջնական կերպով դոհացուցիչ լուծում մը ձեռք բերուի. որքան ատեն որ Ռուսիա ընդդիմանայ մանչուրիական խնդրոյն վիճարանութեանը։

Լոնտոն. — Տէյլի Մէյլ կը ծանուցանէ թէ պատերազմը անխուսափելի է եւ թէ Բօրթ-Արթուր գտնուող ռուսական մարտանաւերը պատրաստութիւն կը տեսնեն։ Սխալ է այն լուրը թէ Վլատիվոսթօքի առջեւ գտնուող ռուսական մարտանաւերը ճամբայ ելած ըլլան։ Այդ մարտանաւերը ամբողջովին կեցած են Վլատիվոսթօքի առջեւ, բացի Կռոմպոյէն որ մարզանքի համար մեկնած ըլլալով երկու օր ետքը վերադարձած է։ Վլատիվոսթօքի մէջ պատերազմի մասնաւոր պատրաստութիւն մը չի տեսնուիր։ Այս միջոցիս ռուսական քսան մարտանաւ Բօրթ-Արթուրի առջեւ կեցած են, չորս Վլատիվոսթոք, երկու՝ Շանկայ, մէկ Չէմուլբօ, մէկ՝ Նիու-Չուանկ եւ մէկ ալ Ծաւնի։

— Ռուսական քառասունըութ զինուորներ, երէկ Սէուլ մտան, որով տեղւոյն ռուսական դեսպանատան պահակներուն թիւը հասաւ ութսունի։

— Չէ-Ֆուէն կը հեռագրեն թէ ռուսական քանի մը թորփիլանաւեր, Բօրթ-Արթուրի նաւարամիէն, Թօրնսթօն-Հավէն դացեր են, փոքր նաւահանգիստ մը Հայ-Եանկ-Թօ կղզիին մէջ՝ Բօրթ-Արթուրի արեւելեան հիւսիսային կողմը, Քօրէ. այի ծովածոցին մէջ։

— Թիէն-Ցինէն կը հեռագրեն թէ հազարի չափ զինուորներ բանակած են Սին Միթինկի մէջ, որ վերջին կէտն է Բէքինէն Նիու-Չուանկ տանող գիծին մէկ ճիւղին, Լիաօյի վերին հովիտին մէջ։

— Բէքինէն առնուած հեռագրի մը նայելով, Չինու կայսրը վաւերացուցեր է Մ. Նահանգաց եւ Ճապոնի հետ կնքուած առեւտրական դաշնագրութիւնները, որոնց համաձայն Թա-Թունկ-Քաու, Նիու-Չուանկի եւ Ան-Թունկի նաւահանգիստները կը բացուին օտար վաճառականութեան համար։

Բեղերսպուրկ. — Հոս հանրութիւնը մեծ դժգոհութիւն կը յայտնէ Անգլիոյ այն ընթացքին համար, որով Ճապոնի կողմէ Արժանթինէն գնուած երկու մարտանաւերը մինչեւ Ճապոն տանելու համար անգլիացի նաւազներ դրաւ անոնց մէջ եւ բրիտանական դրօշ պարզել տուաւ անոնց վրայ։ Այդ դժգոհութեան արձագանգ կ'ըլլան քանի մը լրագիրներ։ Բեղերսպուրկսքիա Վիետօմոսթի խստիւ կը բողոքէ այդ պարագային դէմ, որ կ'ըսէ, կրնայ Ճապոնները քաջալերել թէ յառաջիկային Անգլիոյ նիւթական աջակցութիւնը կրնան վայելել։ Նաեւ անկարելիութեան մատնել Ճապոնի կառավարութիւնը զիմադրելու պատերազմի կուսակիցներուն պատերազմասէր հոսանքին։ Անյաջողութեան մատնել դիւանագիտական բանակցութիւնները եւ պատերազմ մը յառաջ բերել. անոր բարոյական պատասխանատուութիւնը պիտի մնայ Անգլիոյ վրայ, որուն հիմակուան ընթացքը բանաքարում մըն է չէզոքութեան։

ՖՐԱՆՍԱ

Հանրապետական կուսակցութիւնը. — Հացկերոյթ եւ ճառեր. — Պ. Վալտէք-Ռուսօ։

Բարիզ, 11 յունուար. — Հանրապետական դաշնակցութիւնը, երէկ գումարում մը կատարեց Բալնի մէջ՝ պատուելու Պ. Ժիւլ Լըմէթրի եւ Բոթրի Ֆրանսէզ դաշնակցութեան կողմէ վերջերս կատարուած ցոյցին։ Հացկերոյթէ մը ետքը գումարում մը կատարուեցաւ, որուն նախագահեց ֆրանսական կաճառին անդամ եւ նոյն հանրապետական դաշնակցութեան նախագահ Պ. Ատոլֆ Քարնօ։ Նախ Պ. Քարնօ խօսեցաւ եւ յետոյ Պ. տ'Էսթուրնէլ Քօնսթան, որ ըսաւ.

«Երբ կը մտածեմ թէ ազգայնական կուսակցութիւնը մեզի համար կ'ըսէ թէ երազողներ ենք, կը մտածեմ թէ տակաւին ի՛նչ տեսակ ազգային ցոյցեր պիտի ընեն։ Իբրեւ կէս-Նորմանտացի, թոյլ տուէք ինծի բողոքել այն տեսակ լեզուի մը դէմ, որ արժանի չէ ձեր ազնուութեան։ Պարոն ազգայնականներ, դուք ապուչի տեղ կը դնէք Նորմանտացիները։ Ձեր այդ ջանքերը ուրիշ տեղ ըրէք. եթէ երբեք Նորմանտիա պատերազմ պիտի չհրատարակէ Կասքոնիի դէմ, եւ Նորմանտացիներուն աւանդական համբերութիւնը այն ատեն միայն պիտի սպառի, երբ որոշած ըլլան ձեզ վանել իրենց մէջէն։ Պիտի ըմբռնենք նոր քաղաքականութեան մը առաւելութիւնները եւ անհրաժեշտ պէտքը՝ այսինքն խաղաղութեան քաղաքականութիւնը։»

— Պ. Վալտէք-Ռուսոյի առողջական վիճակը, առանց մտահոգութիւն պատճառելու իրեններուն, միշտ ծանր է։ Երիկամունքի քարը որ բաւական ատենէ ի վեր կը տառապեցնէ Ֆրանսայի նախկին նախարարապետը, կարելի չէ եղած դուրս հանել բժշկական դեղերով. վիրաբուժական գործողութիւն մը անհրաժեշտ դատուած է, որ շուտով պիտի կատարուի, նոյն իսկ Պ. Վալտէք-Ռուսոյի պահանջմամբ։ Պատճառ մը չկայ որ այդ գործողութիւնը կատարելապէս չյաջողի։

ԱՆԳԼԻԱ

Գժտութեան խնձոր. — Եմտական ծրագիրները եւ միութենական կուսակցութիւնը. — Պառակտում. — Տըվընշայրի դուքսը եւ Պ. Չէմպրլէն։

Լոնտոն, 11 յունվ. — Այն օրը երբ Պ. Չէմպրլէն հրաժարեցաւ գաղթային նախարարութենէն, շատերը սա տպաւորութիւնը ունեցան թէ այդ հրաժարումին հետեւանքը պիտի ըլլայ միութենական կուսակցութեան պառակտումը։ Այդ կարծիքը այսօր կը հաստատուի այն նամակներով որոնք փոխանակուեցան միութենական կուսակցութեան նախագահ Տըվընշայրի դուքսին եւ նոյն կուսակցութեան ամէնէն ազդեցիկ անդամ Պ. Չէմպրլէնի միջեւ։ Տըվընշայրի դուքսը կ'առաջարկէ Պ. Չէմպրլէնի լուծել կուսակցութիւնը, ըսելով որ Իրլանտայի ինքնօրինութեան ծրագրէն աւելի կարեւոր ծրագրի մը համար պառակտում կը տիրէ կուսակցութեան մէջ։ Կը յարէ թէ քանի որ միութենականկուսակցութեան դրամներուն մեծ մասին պատասխանատուն ինք է, չի կրնար թող տալ որ այդ դրամները գործածուին՝ գաղափարի տարածում կատարելու ծրագրի մը համար—մաքսապաշտութիւն—որուն նկատմամբ կուսակցութիւնը բնաւ համաձայնութիւն չունի։ Պ. Չէմպրլէն խստիւ կը բողոքէ կուսակցութեան լուծմանը դէմ եւ կը պատասխանէ մեծ դուքսին, ըսելով որ ինք պէտք մը չի տեսներ։ Դուքսը եւ ուրիշներ եթէ կ'ուզեն քաշուիլ, թող քաշուին։ Կառաջարկէ Լոնտոնի մէջ գումարել երկրին միութենական բոլոր պատուիրակները եւ անոնց կարծիքը առնել։ Եթէ այդ ժողովին մեծամասնութիւնը հաւանի դուքսին առաջարկութեանը, Պ. Չէմպրլէն ու իր բարեկամները պիտի հրաժարին։ Հակառակ պարագային՝ Պ. Չէմպրլէն կը մնայ եւ դուքսը կը քաշուի։ Գաղթային նախորդ նախարարը այդ առաջարկութիւնը կ'ընէ, կուսակցութեան լուծման առաջքը առնելու համար։ Պ. Չէմպրլէն դժգոհութիւն կը յայտնէ դրամներուն յանձնմանը Տըվընշայրի դուքսին յանձնուած ըլլալուն համար։ Այդ խնդիրն ալ պիտի կարգադրուի Պ. Չէմպրլէնի առաջարկած մէկ գումարումին մէջ։ Դուքսը յունուար 9ին կը պատասխանէ թէ պատրաստ է բարեկամաբար վիճարանել նոյն կուսակցութեան լուծման խնդրոյն վրայ, բայց ոչ թէ պահպանման, ո՛չ իր եւ ոչ ալ ուրիշի մը նախագահութեամբ։ Պ. Չէմպրլէն յուն. 4ին կը պատասխանէ թէ իր կարծիքին նայելով՝ կուսակցութեան պահպանումը միշտ անհրաժեշտ է եւ թէ ինք իսկ գումարում մը պիտի հրաւիրէ Անգլիոյ միութենական բոլոր ընկերութիւնները՝ կացութիւնը քննելու եւ որոշելու թէ կուսակցութեան գոյութիւնը պէ՛տք է շարունակել թէ ոչ։ Տըվընշայրի դուքսը այնպէս կը նկատէ թէ երկրին համար կործանարար է։ Կը լիշէ թէ միութենական կուսակցութիւնը հիմնուած է՝ զիմադրելու Իրլանտայի ինքնօրինութեան ծրագրին որ հիմա մնաս մը չի պատճառեր կուսակցութեան. սակայն կ'առաջարկուի հրաժարիլ ազատ փոխանակութենէն, ինչ որ ամէնէն ծանր բանն է եւ բոլորովին հակառակ նոյն կուսակցութիւնը հիմնողներու սկզբունքներուն։ Դուքսը կ'եզրակացնէ՝ պահանջելով կուսակցութեան լուծումը, մինչդեռ Պ. Չէմպրլէն բնաւ չուզեր անհետացումը համախմբումի մը, որուն անդամները ազդեցիկ մարդեր են, եւ որուն մեծամասնութիւնը կ'աջակցի իրեն։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Պ. Պրաեանի վերադարձը. — Շրջան մը Եւրոպայի մէջ. — Շահեկան յայտարարութիւններ։

Նիւ-Եորք, 11 յուն. — Պ. Պրաեան, երէկ, Նիւ-Եորք դարձաւ Սէլթիք շոգենաւով։ Հանրավարականներուն պետը պաշտօնապէս ընդունուեցաւ եւ բանախօսութիւններ արտասանուեցան։ Պ. Պրաեան համոզուած է թէ Մ. Նահանգները տակաւին շատ բան ունին ուսանելու Եւրոպայէն։ Գովեց եւրոպական մայրաքաղաքներու մէջ գտնուող ամերիկեան դեսպաններուն կողմէ իրեն եղած ընդունելութիւնները։ Պ. Պրաեան տասնըմէկ երկիր եւ տասը մայրաքաղաք այցելած է եւ ամէն կողմէ բարեացակամութիւն եւ բաքանչացում գտած է Մ. Նահանգներուն համար։ Յայտարարեց թէ պէտք չէ հաւատալ որ եւրոպական որ եւ է մեծ ազգ թշնամական զգացումներ կը տածէ Մ. Նահանգաց նկատմամբ։ Պ. Պրաեան հանրավարական կուսակցութեան վերաբերեալ խնդիրներու հանդէպ նոր ընթացքի մը կը հետեւի, որ ո՛չ հանրապետական է եւ ոչ ալ հանրավարական, այլ ամերիկեան։ Կը յանձնարարէ ոյժ տալ լաւագոյն մարդերու եւ լաւագոյն քաղաքականութեան։ Արտաքին քաղաքականութեան համար ալ կ'ըսէ որ պէտք է արդարութեան եւ խաղաղութեան վրայ հիմնուած ըլլայ։ Պ. Պրաեան զօրաւոր նաւատորմէ մը աւելի լաւ կառավարութիւն մը կ'ուզէ։ Կը յարէ թէ փոխանակ ամերիկեան դրօշը ամէն տեղ ծածանելու, պէտք է բան մը ներկայացնէ այն տեղերը ուր կը ծածանի։

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Անգլիական ծովեզերքին նաւաբաժինը. — Մեկնում. — Գաղտնի հրաման։

Լոնտոն, 10 յուն. — Բրիտանական ծովեզերքին նաւաբաժինը, առջի օրը Բօրթսմաութէն ճամբայ ելաւ կնքուած հրամանագիրներով։ Այդ նաւաբաժինը կը կազմեն առաջին կարգի եօթը դրահաւորներ եւ չորս յածանաւեր։ Հրամանատարն է ծովակալ Սըր Ա. Ուիլսըն։ Նաւային այդ շարժումին նպատակը գաղտնի կը պահուի, սակայն լուր ելաւ թէ Արրօզայի նաւահանգիստը պիտի երթայ՝ Սպանիոյ հիւսիսային արեւմտեան եզերքին վրայ։ Սթանտարտ կ'ըսէ թէ այդ մարտանաւերը մեծ փութով ածուխ առեր են, առանց վայրկեան մը կորսնցնելու։ Այդ մարտանաւերէն մէկը երբ չորեքշաբթի օրը Բօրթսմաութ ժամաներ է, տակաւին երկաթ չնստած ածխաբարձ նաւերը սկսեր են ածուխ տալ։ Այդ փութկոտութեան շնորհիւ նաւաբաժինը սովորականէն շատ առաջ ճամբայ ելեր է։ Մարտանաւերը քանի մը օր առաջ միայն հրաման ստացած էին Բօրթ-Արթուրի նաւահանգիստը հաւաքուելու։ Մարտանաւերը տասնըհինգ օր առաջ դանազան կայաններ գացած էին, երբ որոշուեցաւ որ նաւաբաժինը նորէն հաւաքուի եւ Սպանիոյ եզերքները շրջան մը կատարէ վեց շաբաթի չափ։

ՏՂՈՑ ԴԱՏԱՐԱՆ ՄԸ

Պատժական դատարան մը Նիւ-Եորքի մէջ. — Տասնըվեց տարեկանէն վար տղաք ի՛նչպէս կը դատապարտուին. — Տղոց բանտ մը. — Դատաւորի մը յայտարարութիւնը։

Տիկին Ճան Վան Ֆօրսթ, որ ամերիկացի նշանաւոր կին գրող մըն է, տղոց դատարանի մը կազմութեան եւ գործունէութեան մասին սա հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ. — Աշխարհիս վրայ ո եւ է երկիր չկայ, ուր քաղաքակրթութեան պայմանները այնքան կերպարանափոխութիւններու ենթարկեն, մարդիկը որքան Մ. Նահանգաց մէջ։ Նիւ-Եորք քաղաքը ամէն տարի կը լեցուի Եւրոպայէն ու Ասիայէն եկող գաղթականներու բազմութեամբ։ Անոնց թիւը, վերջին տասներկու ամիսներուն մէջ, մէկ միլիոնի հասած է։ Իրենց մասնաւոր աւանդութիւններուն, կրօնական հաւատալիքներուն եւ խոհարարական ծանօթութիւններուն շնորհիւ, այդ գաղթականները չեն կորսնցներ իրենց ինքնութիւնը։ Իրենց սեփական եկեղեցիներ կը կառուցանեն եւ իրենց ճաշակին համաձայն կերակուրներ կը պատրաստեն։ Մանկութեան նկատմամբ մեծ հոգ կը տարուի Նիւ-Եորքի մէջ։ Անցեալ տարի Լոնտոնի մէջ գումարուած մանկապաշտպան համաժողովը մեծապէս գնահատեց Մ. Նահանգաց մէջ տարուած ջանքերը, տղուն բարոյական ու ֆիզիքական դարգացման համար։ Այդ փորձերուն մէջ ամէնէն աչքառուն է մասնաւոր դատարանի մը կազմութիւնը՝ տղոց յանցանքները դատելու համար։ Տասը տարի առաջ, տասնըվեց տարեկանէն վար եղող քսակահատները, գողերը բաւական հաղուագիւտ էին Նիւ-Եորքի մէջ։ Մարդկային խճողումին հետեւանօք տղան փողոց ինկաւ, բարոյական վատթար միջավայրի մը մէջ ապրելով։ Փոքր ոճրագործներու թիւը այնքան շատցաւ որ, 1902 սեպտեմբերին, դատաւորները յօդուածներ աւելցուցին պատժական Օրէնսգրքին վրայ, տղոց յանցանքները ու ոճիրները անջատօրէն դատելու համար։ Կը յուսացուէր այսպէսով առաջքը առնել յարաճուն յոռի յանցանքներու, փոքր տղոց կողմէ գործուած։ Մասնաւորապէս տղոց համար հաստատուած դատարանը, առաջին տարուան մէջ. 7000է աւելի տղաք դատեց։ Այս նոր դրութեան առաւելութիւնը գնահատուեցաւ դատաւորներուն կողմէ։ Այն ատժամեայ բանտին մէջ, ուր երբեմն հինգ օր կ'անցընեն տղաք, պահապանները կին են միայն։ Նոյն բանտը տեսած մեր այցելութեան միջոցին, միջին տարիքով եւ հեզահամբոյր կնոջ մը կողմէ ընդունուեցայ. հարիւր լիսուն բանտարկեալի վրայ հսկողութիւն կատարելու պաշտօն ունէր, մեծ մասը արական սեռէ։ Բանտին տնօրէնուհիին հարցուցի թէ, երբեմն քանի մը բանտապահներու օգնութեան չէ՞ր կարօտեր, կարգապահութիւնը յարգել տալու համար։ Խօսակիցս պատասխանեց թէ կիները էրիկ մարդոցմէ աւելի ազդեցութիւն կը գործեն տղոց վրայ, որովհետեւ առաջինները աւելի համբերատարութիւն ու վարուելութիւն ցոյց կուտան, մինչ վերջինները ֆիզիքական ուժին կը դիմեն ի հարկին։ Կիները կը ջանան տղոց բնաւորութիւնները ըմբռնել, հեղինակութեան ուժը փրկելու համար։ Հարցուցի թէ ըմբռստացումի պարագային ի՛նչպէս կը վարուէր իր բանտարկեալներուն հետ։ Տնօրէնուհին տասը ալ ձեռը գտած էր. իսկոյն զինուորական ջոկատի մը պէս շարքել կուտար զանոնք. անգամ մը տղոցմէ մէկը կարգէն դուրս ելլելով իր քով եկած էր, զարնելու համար։ Ընդհանուր ուրիշ տղայ մը զգետնած էր ըմբոստը, թոյլ չտալով որ տնօրէնուհիին վրայ ձեռք վերցնէ։ Այսպէս կնոջ ակարութիւնն իսկ հեղինակութեան ուժ մը կը ձեւացնէ։ Օրուան ամէն ժամուն, տղոց դատարանը խճողուած է։ Ամբաստան տղաները, ծնողքները, մանկատի վկաները ամէնքն ալ հոն են։ Զօրեակուլոց սարիկը իր յայտարարութիւնը կ'ընէ։ Մանկապաշտպան Ընկերութեան Ներկայացուցիչը դատաւորին կը ներկայացնէ իր գրաւոր տեղեկագիրը, եւ ի հարկին, խօսք կ'առնէ, ի նպաստ տղուն խօսելու համար։ Կը լսուին վկաները, կը հարցաքննուին ծնողքները, նոյն իսկ ամբաստանեալը իրաւունք ունի բացատրութիւններ տալու։ Դատաւորին բովանդակ ջանքը կը կայանայ յանցանքին սկզբնական պատասխանատուութիւնը գտնելուն մէջ։ Օրինակի համար դատապարտութեան հետեւանքով կատարուած գողութեան մը մէջ կը փնտռեն թէ վայրագ հօր մը ունեցած վախին պատճառա՞ւ գործուած է յանցանքը։ Մօրը անհոգութիւնն ալ նկատի կ'առնուի, երբ զէշ ընթերցումներու ալ զոհ դարձած է։ Դատաւորը անջատաբար հարցաքննելէ յետոյ տղան եւ ծնողքը, դէմ առ դէմ կը բերէ զանոնք։ Իրարու ներկայութեան, կը խրատէ բարոյական լաւագոյն ընթացք մը բռնել իրարու հանդէպ։ Ծնողքները յաճախ տուգանքի կը դատապարտուին, իսկ տղաք ազատ կ'արձակուին, ծնողքներու հսկողութեան տակ մնալու պայմանով։ Եթէ տղան լաւ նիշեր առած է դպրոցին մէջ ու իր խնամակալէն, եթէ որոշեալ ժամերուն կանոնաւորաբար ներկայանայ մանկապաշտպան Ընկերութեան, ու իր յանցանքներուն մէջ չկրկներ նորէն, որոշեալ ատենէ մը յետոյ ազատ կ'արձակուի։ Ընդհակառակը, եթէ երբեք թերանայ իր յանձնառութիւններուն մէջ, դաստիարակչական բանտի մը կը ղրկուի։ Տղոց դատարանի դատաւորները մասնաւորապէս կ'ուսումնասիրեն մանկութիւնը եւ ոճրագործ տղաքը։ Անոնց մէջէն ամէնէն ձեռնհասներէն մէկը սա յայտարարութիւնը ըրաւ. «Տղուն յանցանքը իբր չաւէշա ունի ծնողքներու անհոգութիւնը։ Այս պատճառաւ խիստ պէտք է դատել։ Խնամակալը պարտի իւրաքանչիւր տղու այցելել՝ իր տան մէջ, ոճրին ճշմարիտ շարժառիթը հասկընալու համար։ Տղուն չափահաս մեղսակիցը, պատասխանատուութիւնը հաստատուելու պարագային, առաւելն 5000 ֆրանքի տուգանքի կամ մէկ տարուան բանտարկութեան կը դատապարտուի։ Տղայ մը դատելու համար, պէտք է անոր անձնական տեսակէտը նկատի առնել, պատուոյ զգացը ըմբռնել։ Բանաւոր չէ միեւնոյն ճնշող օրէնքները գործադրել չափահաս մարդուն եւ տղուն վրայ, ինչպէս միեւնոյն դեղաչափը չի տրուիր անոնց՝ բժշկութեան մէջ, սա պատրուակով թէ անոնք նոյն հիւանդութեանց ենթակայ են։ Բարեկամներու պէս կը վարուիմ յանցաւոր տղոց հետ եւ՝ իրենց ընկերներուն առջեւ անուանարկիչ խօսք չեմ ըներ բնաւ։ Քանի մը ամիս առաջ ինէ խնդրուեցաւ զգաստարան ղրկել տղայ մը, որուն դատական թղթածրարը կը ստուարանար հետզհետէ։ Միշտ կը խուսափէր իր խնամակալներու հսկողութենէն. հրաւիրեցի զայն, միասին ճաշելու։ Տղան ընդունեց, երկարօրէն խօսեցանք իրարու հետ։ Բոլ թէ քիչ մը ծաղրելի կը դառնայի, եթէ շարունակէի առաջ արձակել յանցաւոր տղաք, որոնք նորէն զէշ ճամբու կը հետեւէին։ Տղան պատասխանեց թէ հայրը կը ծեծէր զինքը ու մայրը գինով էր, եւ թէ անոնց ներկայութենէն ազատիլ կ'ուզէր։ Արձակեցի զինքը, յայտարարելով թէ իմ անունս պիտի արատաւորուէր, եթէ իր գողութիւնները շարունակէր։ Երկու օր յետոյ, տղան կը սպասէր աշխատութեանս սենեակին առջեւ։ Իրեն գտած գործիս կ'աշխատէր։ Ալ եւս չթողուց այդ գործը։»

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Իւլտըզի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Սպարապետի Դրան հեծելազօրքերու առաջին ճիւղին երկրորդ մասին միւմէյիզ Ակտի պէյի եւ երկրորդ ճիւղին երկրորդ մասին միւմէյիզ Րիֆաթ էֆ. ի։ Միւթէմայիզի աստիճան՝ Քիրմանշանի սօս. ընդհանուր հիւպատոս Ապտիւլքէրիմ պէյի եւ մաքսային վերատեսչութեան քնիչներէն Մահմուտ Ազիզ էֆ.ի։ Սոլիսէի աստիճան Գարամիւսալի ֆէսի եւ չախաքի գործարանին տնօրէնի օգնական Ճէնտիրզատէ Մահմէտ էֆ.ի։

— Լեհատանի սօս. դեսպանատան երկրորդ առաջին քարտուղար անուանուեցաւ Բարիզի սօս. դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Թուէնի պէյ։

— Սէմէնի նահանգին մէքթուպճի անուանուեցաւ նոյն նահանգին թղթակցութեանց դիւանին միւմէյիզ Րեճէպ էֆ.։

— Քաղաքապետական Խորհուրդին անդամ անուանուեցան Պոսնայի երեւելիներէն Հասան Փաշազատէ Համտի պէյ եւ Քիլիչզատէ Իսքէնտեր պէյ։

— Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. զինուորական ագարակներու վերատեսչութեան երկրագործական խորհրդական Ճէմիլ պէյի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Նէջթորայանները նոր նորընտիր Պատրիարք Տ. Մաղաքիա Օրմանեանի Սրբոց. Առաջին կարգի Մէճիտիյէ Կ. Պոլսոյ քարափներու շինութեան ընդհանուր յանձնառու եւ նոյն քարափներու Ընկերութեան վարչական Խորհուրդին դեր-նախագահ Պ. Ալեքսի Տըրոպչիի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Ֆրանսայի կամուրջներու ու ճամբաներու ընդհանուր քննիչ Պ. Ատոլֆ Բէրթոյի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Ֆիլիպէի ֆրանսական հիւպատոսարանին թարգման Պ. Ջ-րովէյի։

— Լիագամի շքանշան՝ Ֆիլիպէի ֆրանսական հիւպատոս Պ. Ալեքսանտր Տ. Կրանի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՒՑՈՒՄ. — «Նախապէս ծանուցուեցաւ թէ ելմտական պաշտօնատանին պէտքին յատուկ տոմարներու, գրութեանց, «թէզքէրէ»ներու եւ այլն երեք տարուան համար տպագրութիւնը նուազուրդի դրուած է, թէ դեկտ. 25ին առաջին յանձնումը պիտի կատարուի դեկտ. 29ին ալ վերջին յանձնումը։ Ելմտական Նախարարութիւնը կը ծանուցանէ թէ հարկ դատուած է նուազուրդին պայմանաժամը երկարել, որով նուազուրդը պիտի շարունակուի եւ յունուար 8ի հինգշաբթի օրը առաջին յանձնումը պիտի կատարուի. իսկ վերջնական յանձնումին թուականը յետոյ պիտի ծանուցուի։ Հետեւաբար նուազուրդին մասնակցիլ եւ պայմաններուն տեղեկանալ ուզողները պէտք է հինգ հարիւր ղուրշի երաշխաւորութեան գումարով մինչեւ նոյն օրը դիմեն ելմտական նախարարութեան Խորհուրդին»։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ. — Իզտամի մէջ հետեւեալը կը կարդանք. — «Ամէն տարի Տօրքզլուխի տօներուն առթիւ կայս. դրամական պարգեւներ կը շնորհուին Յունաց եւ Հայոց Պատրիարքարաններուն։ Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ նոյն Պատրիարքարաններուն, նախորդ տարիներուն պէս տրուելիք կայս. պարգեւներուն քանակութեան մասին ցուցակ մը մատուցուի յառա Կայս. Գահոյից։

ԿԱՅՍ. ՀԵՌԱԳԻՐ. — Տարեգլուխի առթիւ Վեհ. Սուլթանը շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեց օտար տէրութեանց վեհապետներուն։

ՀԻՒՍԷԻՆ ՀԻԼՄԻ ՓԱՇԱ. — Ռումէլիի նահանգաց ընդհանուր քննիչ Հիւսէին Հիլմի փաշա քանի մը օրէն Սէլանիկ պի-

տի ժամանէ։ Սեղանատր Պ. Սամուէլ Մաթիանոյի տունը վարձուած է՝ Ն. Վըսեմութեան բնակութեանը յատկացուելու համար։ Հիւսէյին Հիլմի փաշա Մանաստըրէն մեկնելուն առթիւ, հացկերոյթներ տուած է, որոնց ներկայ գտնուած են քաղաքային ու զինուորական պաշտօնեաները, օտար տէրութեանց հիւպատոսներ եւ զանազան հասարակութեանց երեւելիները։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐԸ.— Պուլկար փախստականներէն Տէմիր-Հիսարի Պըրչովա գիւղէն՝ մէկ եւ Լօրվէ գիւղէն մէկ հոգի վերադարձած ըլլալով, անոնց մասին հարկ եղած գործողութիւնները կատարուած են։

—Նոյն փախստականներէն Տէմիր-Հիսար Պըրչովա գիւղէն՝ Սանքօ Սթոեան, Վանկէլ Կէօրկի, Սթօէլ Ուսթէքա եւ Վանկէլ Կէօրկի անուն անձերը վերադարձած եւ կայս. գթութեան արժանացած ըլլալով, ազատ արձակուեր են։

— Դարձեալ նոյն փախստականներէն Նէվրեքօպի Հալիմ Աղա ագարակէն երկու հոգի եւ Տէմիր Հիսարէն Պըրչովա գիւղէն չորս հոգի զղջում յայտնելով կայս. գթութեան արժանացած են։

ՏԱՐԵԳԼՈՒԽԻ առթիւ, երէկ առտու, կրօնական արարողութիւններ կատարուեցան Ռուսիոյ դեսպանատան մատուռին մէջ։ Ներկայ գտնուեցան Ռուսիոյ ու Ռումանիոյ դեսպանները, Սեւ Լերան դեսպանատան գործակատարը, պուլկարական գործակատարը եւ ռուս դեսպանատան ու հիւպատոսարանին պաշտօնեաները։ Եկեղեցական արարողութիւններէն ետքը Պ. Զինովիէվ ընդունեց ներկաներուն եւ ռուս գաղթականութեան երեւելիներուն շնորհաւորութիւնները։

— Դեսպան Պ. Զինովիէվ շնորհաւոր... [illegible]

տարանին որոշմամբ անանկ հռչակուած է, հարցաքննուելով յայտարարեց թէ առաջները լումայափոխ էր, թէ վնասած ըլլալով յանձնակատարութեան սկսած էր, թէ ատկէ ալ վնասելով քանի ոսկիի դրամագլուխով երեք-չորս ամիս առաջ մանիֆաթուրայի վաճառականութեան ձեռնարկած էր եւ թէ հիմա երեք հազար ոսկիի չափ պարտք ունի։ Սէնտիքները յայտարարեցին թէ կարելի չէ որ քանի ոսկի դրամագլուխով բացուած վաճառատուն մը քանի մը ամիսէն մէկ քանի հազար ոսկի վնասէ։ Սնանկացեալը ատոր պատասխան չտուաւ, որով կասկած առաջ գալով, իսկոյն հաշուետումարներուն քննութեանը ձեռնարկուեցաւ։ Կ'ըսուի թէ վաճառականներէն երկու հազար ոսկիի չափ ապրանք գնելով, յետոյ աժան գինով ուրիշին փոխանցած է, դրամները գրպանելու համար, այդ կերպով պահանջատէրերուն վնասելով եւ պօրէն կերպով դրամ շահելու ձեռնարկելով։

ՍԵՐՊԻՈՅ դեսպանատան նախորդ առաջին թարգման Պ. Սամանճի Կ. Պոլսոյ Ֆրանսական դեսպանատան թարգմանի օգնական կարգուեցաւ։

ՆՈՐ ՏՐԱԳԻՐ.— Հիճազի երկաթուղիին յանձնաժողովին մէկ տեղեկագրին վրայ կայս. Իրատէ մը հրամայեց մենաշնորհ տալ փաստաբան Սէլանիկցի Սալէմ էֆ.ի՝ սիկառի թուղթի վաճառման համար, որուն կողքերուն վրայ Րումէլիի երկաթուղիին պարտաթուղթերուն թիւերը պիտի գտնուին եւ զատ հասոյթին յարմար մէկ մասը Հիճազի երկաթուղիին պիտի յատկացուի։ Կայս. այդ Իրատէն հաղորդուեցաւ ձեռնհաս պաշտօնատանն։

ՅՈՒՆԱՐԷՆ Բrnnsnu լրագրին արտօնութիւնը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, ... [illegible]

տի էֆ. յայտարարեց ոստիկանութեան թէ Գաղըքճը խանի սենեկապան Տիվրիկցի Յաշատուրէն կը կասկածի։ Յաշատուր ձերբակալուելով հարցաքննութեան ենթարկուեցաւ։

ՎԻՐԺԻՆԻԻՆ ՀԱՄԱՐ.— Բիւզանդիոնի ապարանին բեռնակիր Հասանը սպանող Շապան երէկ գիշեր ժամ 1ին ձերբակալուեցաւ Ելմա Տաղի կողմը։ Վերոյէն զմելի մը գտնուեցաւ. Ներքին տափատին վրայ ալ արեան բիծեր կային։ Շապան հարցաքննուելով, յայտարարեց թէ կիրակի օրը ինք, Մէվլուտ ու Հասան Ելմա Տաղը երթալով հոն քանի մը սրճարաններու մէջ ժամանակ անցուցեր են։ Ցետոյ ինք ընկերներէն բաժնուելով Պոլիս անցեր եւ քիչ վերջը Հասանը գտեր է. սրճարան մը երթալով ածիլուեր եւ նորէն Ելմա Տաղը երթալով գինետան մը մէջ խմեր են։ Շապան նոյն տեղը Վիրժինի անուն հոմանուհի մը ունի եղեր, որուն հետ Հասան ալ յարաբերութիւն հաստատել կ'ուզէր։ Գինետան մէջ Հասան ըսեր է Շապանի որ այդ կնոջ հետ յարաբերութիւնները խզէ, սակայն Շապան պատասխաներ է թէ զուարճութեան պահուն այդ տեսակ խօսքերու հարկ չկայ։ Վերջապէս Հասան բաւական գինով, Պոլիս դարձեր է։ Շապան ալ Վիրժինիի հետ պահ մը տեսակցելէ ետքը Պոլիս գացեր է գիշերուան ժամ 3ին։ Պառկելու տեղ չունենալով, Հասանի գտնուած ապարանը գացեր է եւ հոն մեքենային սենեակը երթալով սկսեր են տեսակցիլ։ Հասան նորէն Վիրժինիին խօսքը բացեր է, ըսելով որ շատ կը սիրէ զայն ու պէտք է իրեն թողու։ Շապան նորէն ուզեր չխօսիլ ատոր վրայ։ Հասան հայհոյեր եւ դաշոյնը քաշեր է։ Շապան մեքենային ետին փախչելով, երկուքն ալ բաւական ատեն դարձեր են մեքենային չուրջը։ Հասան գինով ըլլալով ոտքը մեքենային կառչեր ու վար ինկեր է։ Շապան իսկոյն դաշոյնը ձեռքէն առնելով երկու տեղէն զարկեր է Հասանը. յետոյ դաշոյնը հոն ձգելով փախեր է։ Զարնելու պահուն Հասան դաշոյնը բռնած ըլլալով ձեռքերէն վիրաւորուեր է։ Շապան յետոյ Ղալաթիա անցեր, Բերա ելեր եւ վերջապէս Ելմա Տաղըի կողմը պառած ատեն ձերբակալուեր է։ Շապան Բերայի կառավարչին կողմէ ալ հարցաքննուելէ ետքը, երէկ գիշեր Ոստիկանութեան Դատը տարուեցաւ։

—Վիրժինի հարցաքննուելով ըսաւ թէ ոճիրէն տեղեկութիւն չունի, թէ Շապանը ատաը օրէ ի վեր չէ տեսած եւ թէ միայն Հասան երբեմն կ'այցելէր իրեն։

—Շապան Կարսի գաղթականներէն Իպրահիմի տղան է. տասնըինը տարեկան, դեղին քիչ պեխեր ունի եւ յաղթանդամ է։ Քանի մը վիրաւորման դէպքերու համար դատապարտութիւն կրած է։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ Ղալաթիոյ, Պոլսոյ ու Բերայի գրասենեակները գոց պիտի ըլլան յառաջիկայ երեքշաբթի։

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷԻ Ղալաթիոյ, Պոլսոյ ու Բերայի գրասենեակները գոց պիտի ըլլան յառաջիկայ երեքշաբթի։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երէկ, Նոր Տարւոյ առթիւ, Ս. Պատրիարքին շնորհաւորական այցեքարտ ղրկած են Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը, Ներքին եւ Կրթական գործոց նախարարները, Քաղաքապետ Րըզվան փաշա, Պետական Խորհրդոյ նախագահ Սաիտ փաշա, Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Հագոպ պէյ, արտաքին գործոց դիւանի Տնօրէն Նուրի պէյ, Մեծ-Եպարքոսութեան Թարգման Խալիլէտին եւ արտաքին գործոց նախարարութեան Թարգման Սաատէտտին պէյերը եւ ոչ-իսլամ վարժարանաց քննիչ Մէհմէտ Րաղըմ պէյ։

—Ս. Պատրիարքը՝ Էջմիածին, Ս. Հայրապետին, Կիլիկիոյ Կաթողիկոս Տ. Սահակ Սրբազանին եւ Ս. Երուսաղէմի Պատրիարք Տ. Յարութիւն Սրբազանին Նոր Տարւոյ առթիւ շնորհաւորական հեռագրեր ուղղեց երէկ։

—Պապական նուիրակի փոխանորդ Տ. Պօրկօմանէրօ, ընկերակցութեամբ լատին եկեղեցականի մը, երէկ Պատրիարքարան գալով այցելեց Ս. Պատրիարքին, եւ ի դիմաց Տ. Պօնէթթիի շնորհաւորեց Նոր Տարին։

— Պատր. Փոխանորդ Սրբազանը, երէկ, ընկերակցութեամբ Պատրիարքարանի Ա. գործակատար Աբիս էֆ. Ֆէսճեանի, ի դիմաց Ս. Պատրիարք Հօր, այցելեց Ռուսիոյ, Ռումանիոյ, Սերպիոյ, Յունաստանի դեսպանատուները, Պուլկարիոյ գործակատարին, ինչպէս նաեւ Բաղդականներուն Ազգապետարանը։

— Թաղ. Ժողովին կողմէ պաշտօն տրուած էր Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեանի եւ Միհրան էֆ. Շիրինեանի, հանգանակութիւն մը կատարել Էսկիշէհիրի վերջին հրդեհէն հրկիզեալ աղքատներուն համար։ Ցիշեալները 12 օսմ. ոսկի հաւաքած ըլլալով, յանձնած են Ս. Պատրիարք Հօր, Էսկիշէհիր ղրկուելու համար։

— Բերայի Աղքատախնամին ի նպաստ տրուելիք թատերական ներկայացման արտօնութիւնը առնուած ըլլալով, կարգադիր մասնախումբ մը կազմուեցաւ։

— Տարեգլխոյ առթիւ Տէր եւ Տիկին Գրիգոր խան Շամտանճեան ուզելով կարօտ դպրոցական մանուկներու ուրախութիւն մը պատճառել, չորեքշաբթի օրը Բերայի Էսայեան վարժարանէն 100ի չափ երկսեռ կարօտ ուսանողներու առատ սեղան մը տուին։ Ասանց աշակերտութիւնը կատարեցին իրենց դաստիարակներն ու դաստիարակչուհիները։ Սեղանը բազմաձեւ մրգեղէններով եւ անուշեղէններով լեցուած եւ կանանչներով ու ծաղիկներով զարդարուած էր։ Տիկին Միքայէլ էֆ. Ցակոբեան եւս առատ չոքոլաղէն նուիրեց յիշեալ աղքատիկ ուսանողներուն։ Բերայի Թաղ. Խորհուրդը Թաղին 4 վարժարաններու 120ի չափ երկսեռ կարօտ ուսանողաց զգեստ, կօշիկ եւն. նուիրեր է։

ՄԱՍԻՍ Գրական Շաբաթաթերթի Նոր Տարւոյ Ա թիւը հրապարակ կ'ելլէ այս իրիկուն, հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

Կեանքի դրուագներ. Ցակոբիկ. Գ. ԶՕՀՐԱՊ.—Շաբաթը (Խմբագրական) Տ. Ա.։—Ամանորի առթիւ (Քրոնիկ) ՔՐԻՋԱՆԹԷՄ.—Ապաքինմանն արձագանգը. Լ. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ։—Բանաստեղծութիւններ. Խօ սափուկ սէր. Ա.։—Ծնունդի վարդեր. ԷՏՄՈՆ ՖՐԱՆՔ. Թարգմ. Մ. Ո.—Գեղեցի՛կ (Հոգեբանական Նորավէպ) ՎԱՀԱՆ ՄԱԼԵԶԵԱՆ։—Վառարանիս անկիւնէն։ ՄԵՆԱՍԷՐ։—Խմբագրական Նօթեր։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՓԼ)

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ 14 յունր.— Այսօր հրատարակուած կայս. Ուքազի մը համաձայն Միխայիլ Նիքոլաեվիչ մեծ դուքսը պէտք չպաշտօնակէ պետական Խորհուրդին նախագահութիւնը 1904 տարւոյն համար։ Ակադեմիկոս Սէնթ-Անտրէ պաշտօնանկը տրուեցաւ Սինոդին ատեն. պրոկուրոր Պ. Բոպիէտոնոսցէվի։ Ներքին գործոց նախարարութեան օգնական տը Վալ զօրավարը պետական Խորհուրդին անդամ անուանուեցաւ։ Հեծելազօրքերու զօրավար Պ. Բառլպարա ընդհանուր հրամանատար կարգուեցաւ Օտեսայի զինուորական շրջանակի։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ճարոնի դեսպանը յայտարարեց Ռիւթէրի Գործակալութեան մէկ ներկայացուցիչին թէ Ռուսիոյ վերջին ծանուցագրին համար Ճարոնի կողմէ տրուած պատասխանը բնաւ վերջնագրի հանգամանք չունի, բանակցութեանց մասին որոշ պայմանաժամ մը չի սահմաներ եւ խաղաղասէր, բայց անյողդողդ լեզուով մը գրուած է։ Դեսպանը յարեց թէ Ճարոն իր դիրքը փոխած չէ իր գլխաւոր պահանջումներուն հանդէպ։ Ճարոնի պնդած գլխաւոր կէտերէն մէկն է Չինու վեհապետութիւնը Մանչուրիոյ վրայ։

ԹԻԷՆ-ՑԻՆ.— Երկաթուղիին վարչութիւնը Նիու-Չուանկէն հեռագիր մը առաւ՝ ծանուցանող թէ Ռուսիա մօտերս երկու հազար հոգի պիտի աւելցնէ այդ քաղաքին զինուորներուն վրայ։

ՓԱՐԻԶ.—Պ. Ֆալլիէր նորէն ատենապետ ընտրուեցաւ Ծերակոյտին։

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Տարեգլուխի առթիւ կատարուած եկեղեցական արարողութենէ մը ետքը սեղան մը տրուեցաւ։ Սերպիոյ Թագաւորը, նախարարապետ Պ. Կրուիչի մէկ ճառին պատասխանելով, յայտարարեց թէ իրեն համար պարտականութիւն մը կը համարի յիշել իր մեծ հայրը եւ բոլոր անոնք որ իրենց կեանքը նուիրեցին Սերպիոյ համար։

—Կէսօրէն ետքը Թագաւորը Պէլկրատ դարձաւ։ Բոլոր ճամբաներուն վրայ ջերմագին արտայայտութիւններով ողջունուեցաւ։ Պէլկրատի մէջ ալ ժողովուրդը խանդավառ ընդունելութիւն մը ըրաւ։ Քանի մը անգամ պարտաւորուեցաւ պատշգամ ելլել, շնորհակալութիւն յայտնելու ժողովուրդին որ պալատան չուրջը հաւաքուած էր։ Քաղաքը դրօշներով զարդարուած եւ շքեղապէս լուսազարդուած է։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՓԱՐԻԶ, 14 յուն։— Ծերակոյտը այսօր ձեռնարկեց իր դիւանին ընտրութեանը։ Նիստին առժամեայ կը նախագահէր տարեց անդամ Պ. Վալլոն, իննըսունըմէկ տարեկան։ Պ. Ֆալլիէր նորէն ատենապետ ընտրուեցաւ։ Դիւանին միւս անդամներն ալ գրեթէ վերընտրուեցան։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Կայս. Ուքազ մը կը վերահաստատէ կայսրութեան Խորհուրդին բոլոր նախագահները։

ՓԱՐԻԶ.— Երեսփ. Ժողովը, այսօր ամբողջացուց իր դիւանին ընտրութիւնը։ Վաղը պիտի սկսի վիճաբանիլ ընկերվարական կուսակցութեան մէկ հարցապնդումին վրայ։ Պ. Քոմպ պիտի պատասխանէ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Լրագիրները Թօքիօյէն հեռագիր մը կը հրատարակեն՝ ծանուցանող թէ Ճարոն իր պատասխանը յանձներ է Ռուսիոյ վերջին ծանուցագրին համար եւ թէ այդ պատասխանը հաշտարար կերպով գրուած է։

ՓԱՐԻԶ.—Թօքիօյէն առնուած ամէն լուրերու վրայ, ընդհանուր արժեթուղթերուն գիները զգալի բարձրացում մը ունեցան, մանաւանդ օսմ. արժեթուղթերը։

ՓԱՐԻԶ.—Ֆրանսական եւ անգլիական կառավարութիւնները յայտարարեցին թէ պատրաստ են բարեկամաբար միջամտելու, Ռուսիոյ եւ Ճարոնի վէճը կարգադրելու համար։

—Ռուսիա մեծ տէրութիւններուն շրջաբերական մը ղրկելով, կը յայտարարէ թէ պիտի ճանչնայ Մանչուրիոյ մէջ հաստատուած իրաւունքներու մասին Չինու հետ կնքուած դաշնագրութիւնը։

—Պետերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Զարուհիին վիճակը բարւոքած է, եւ ամէն մտահոգութիւն անհետացած։

[illegible]

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Այսօրուընէ սկսեալ սակարանը առաւօտները ժամը 5ին պիտի բացուի եւ իրիկուններ ժամը 11.45ին պիտի գոցուի։

ՓԱԿՈՒՄ 31 Դեկտեմբեր			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	95	08 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	95	09 1/2
Ամէնէն վար գին	»	94	36
Րումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	126	12
Ամէնէն բարձր գին	»	126	50
Ամէնէն վար գին	»	125	62
ԲԱՑՈՒՄ 2 Յունուար			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Ք. Կ.	95	23
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	127	75
Շիրքէթի Խայրիէ		39	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Յունական պանքա		428	50
Տէլէֆօն		257	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	92
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	17
» ժուիսանս		1	70
» պարտաթուղթ		488	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		504	—
Թրանսվալ		105	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		267	50
Ավրիլ		61	—
Անատոլի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	90
« պարտաթուղթ «		522	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	110	10
Փարիզ » »	Ֆր.	22	83 3/4
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	56
Վիէննա չէք	Ֆիօր.	21	74
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	17
Անգլիական ոսկի	»	110	01
Շօլ Էմբէրիալ	»	90	—
Ֆլորին	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	39
Մէթալիք	»	—	—
Րօ ալ չէքաղրամ	Օ. Ո.	6	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 14 Յունուար			
Անգլիական Քոնսոլիտէ		88	25
Միացեալ պարտք բաց		86	25
Միացեալ պարտք գոց		86	50
Օսմանեան Պանքա		12	10
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		41	—
» Մօնօփօլ		42	—
Պուլկարական 1888		92	—
Էժիբսիէն ինիֆիէ		102	25
Ֆօժինիալ		102	—
Թրանսվալ		3	87
Ալտին երկաթուղի		14	50
Փոխանակագիր		25	37 1/2
ՓԱՐԻԶ, 14 Յունուար			
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		97	77
Միացեալ պարտաթուղթ բաց.	Ղրշ.	87	97
Միացեալ պարտաթուղթ գոց.	»	88	15
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	590	—
Օսմանիէ	»	—	
Րումէլի երկաթուղի	»	121	25
Օսմ. Ժօքատուն	»	467	—
Օսմ. Ռէժի	»	263	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	—	—
Քրէտի Լիօնէ	»	1140	—
Իտալական Ռանթ	»	103	40
Սպանիական արտաքին	»	86	10
Թրանսվալ	»	102	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	180
Դիւամագեզ	»	—	—
ՎԻԷՆՆԱ, 14 Յունուար			
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	80
Րումէլի երկաթուղի	»	124	50
Օսմ. Ռէժի	»	244	—
ՊԷՐԼԻՆ, 14 Յունուար			
Թուրքը	Ֆր.	—	—
Րումէլի երկաթուղի	»	128	25
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	80
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	280
ՊՐՈՒՍԷԼ, 14 Յունուար			
Միացեալ պարտք		87	39
Րումէլի երկաթուղի		128	25

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ
ՄԻԱՑԵԱԼ ՕՍՄ. ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ ՊԱՐՏՔԻ

Երկաթուղիի պարտաթուղթերու կտրօնի բերքին անջատումը

Օսմ. Կայս. Պանքան, Ղալաթիոյ մէջ, սովորական ամէն օր պիտի ընդունի, բաց ի ուրբաթէ, ժամ 10էն մինչեւ իրիկուան ժամ 3, իրեն ներկայացուելիք երկաթուղիի պարտաթուղթերը՝ կտրօնի թերթին անջատման եւ երկու Ֆր. փոխարժէքին գանձման համար։ Այդ պարտաթուղթերուն հետ պէտք է ներկայացուին թուագրեալ պորտրոներ, կրկին օրինակ եւ կարելի եղած ճշդութեամբ պատրաստուած։ Անընթեռնելի կամ աւրուած եւ նորէն գրուած թուանշաններ պարունակող պորտրոները պիտի մերժուին։ Պորտրոները պէտք է թուական ուղղութեամբ եւ օրինաւոր կերպով սարագրուած ըլլան։ Հաշիւին հետ պէտք է պարունակեն նաեւ ներկայացնողին անունը եւ մականունը։ Պանքան ներկայացնողներուն տրամադրութեանը տակ կը դնէ պորտրոյի օրինակներ։ Պաշտօնեաները պիտի պատրաստեն պորտրոն, երբ ներկայացնողը կարող չըլլայ։ Պարտաթուղթերու յանձնումին փոխարէն պանքան անուանական ստացագիր մը պիտի տայ՝ ցոյց տալով այն պայմանաժամը որու միջոցին Պանքան պիտի կատարէ ներքին գործողութիւնները եւ ճշդումը։ Այդ ճշդումը կատարուելէ յետոյ իրենց տէրերուն սովորական պայմաններով ետ պիտի տրուին այն պարտաթուղթերը որոնք վիճակահանութենէ չահած են եւ կամ անվաւեր։ Որոշուած պայմանաժամը աւարտելէն ետքը Պանքան այդ ստացագիրները ներկայացնողներուն տրամադրութեանը տակ պիտի դնէ երկաթուղիի պարտաթուղթերը՝ կտրօնի թերթը անջատուած, ինչպէս նաեւ իւրաքանչիւր պարտաթուղթի համար երկու Ֆր.ի փոխարժէքը։

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1852

Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

ԽԱՆԻ ԳԱՐԵԶՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ԾԱՐԺԸ
(Մէյտան Զիչեսմեսի դիմաց)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամածռութիւն, եւ ազատ արտասանութիւններուն խաւարեալ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ ատամնց ցաւի ատամնահանութիւն։

Զննումները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունի։

ԱՄԵՐ ՊԻՔՈՆ

ԱՄԵՆԱԲԱՐՁՐ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄՆԵՐՈՒ ԱՐԺԱՆԱՑԱԾ ԶԱՆԱԶԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ԱՄԵՐ ՊԻՔՈՆԸ, ամենէն շատ քինքինա պարունակող սա կազդուրիչ ըմպելին, պատրաստուած է ալժերիական հողի յատուկ տունկերով։ Իր կազդուրիչ եւ հակատենդային յատկութիւններուն համար է որ կը յանձնարարուի անոր գործածութիւնը։ Առաւօտուն անօթի փորանց կամ ճաշէն առաջ առնուած ատեն՝ բարերար ազդեցութիւն մը կ'ունենայ։ Այդ ըմպելիին շնորհիւ՝ մարդուս սպառած ուժերը կը վերանորոգուին եւ տենդէ զերծ կը մնայ։

Ծանօթ. — Անխիղճ մարդիկ մեր վաճառականին...

Միակ Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ մէջ, Պ. Լ. ԲԱՐՄԱ։

Ամեր Պիքոն սպառող մեր բոլոր յաճախորդներուն խորհուրդ կու տանք առաջնակարգ տուներու միայն դիմել, որպէս զի կեղծերը չառնեն. պէտք է պահանջեն որ շիշերը Իւնիէն տէ Ֆիլիփքանի դրոշմը Պ. Պ.

Բ. Պոնմի		Ղալաթիա
Ա. Ռէյչիա		»
Լըքոնմիք Գոօբէրաթիվ		Ղալ. եւ Բերա
Խօզաոֆօ Սիւսօնէ		»
Բաքատօբուլօ եւ Մէլէթիատէս		»
Ժ. Սթավրօբուլօ		»
Բօթթաքի եղբարք		»
Վէնսան Գասապեան	(դեղավճ.)	Կ. Պոլիս
Մէհմէտ Բեազիմ	»	»
Տ. Մէգիքի որդի եւ Ընկ.	»	»
Մ. Մէգիքի	»	»
Թ. Լինօ	»	»
Պ. Սէֆէրեան	»	»
Ժ. Վօնթիզիանօս եւ Ընկ.	»	»
Էմիլ Լանդրեան		Բերա
Տէմէթրաքօբուլօ եղբ. ք եւ Ընկ.		»
Թ. Սուրէնեան Բերա, Կ. Պոլիս, Ղալաթիա		
Պօն մարշէ		Բերա

եւն. եւն. եւն. 7—25

ՏՈՔԹ. Ս. ԹԷՐԶԵԱՆ

Շատ տարիներ յաջողութեամբ բժշկութիւն ըրած եւ մեծ փորձառութիւն ստացած ըլլալով, այս անգամ Իզմիր հաստատուած է։ Կը բնակի Հայոց Թաղին մէջ, մեծ փողոց, թիւ 43 տունը։ Խնամքով կը դարմանէ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ եւ կը կատարէ վիրաբուժական ու մանկաբարձական գործողութիւններ։ Ամէն օր ձրիապէս կը դարմանէ աղքատները, ինչպէս նաեւ ուրբաթ կէսօրէն վերջ դիմող բոլոր հիւանդները։

Գ. ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆ

Վաճառատուն լուսանկարչական պիտոյից
Կալաթա, Վօյվոտա խան, թիւ 65

Պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ յաճախորդացս թէ, այս անգամ յաճախորդներուս պահանջքին ու ճաշակին գոհացում տալու նպատակաւ վերջին նորաձեւութեանց համեմատ, վաճառատանս կը գտնուին Kodakներ, Trépiedով ամէն մեծութեամբ լուսանկարչական գործիքներ։ Lumièreի, Jouglaի եւ Grieshaperի լաւագոյն բլաքներէն զատ կը գտնուին նաեւ նոյն տուներուն սիծ, ռաժի եւ պրոմիւրի զգայուն թուղթերը, ամերիկեան aluminium Stéréoscopeներ պատկերներով, եւրոպական եւ տեղական ամէն քարթ-բոսթալներ եւայլն եւայլն։
Գիները խիստ դիւրամատչելի
Գաւառներէ յանձնարարութիւնք կը կատարուին փութով եւ խնամքով։

ԴՐԱՄ ԱՏՈՒՆ
ԷԹԻԷՆ Ժ. ԲԷՍՄԱՃՕՂԼՈՒ
Ղալաթիա, Վօյվոտա փողոց, թիւ 2

Սոյն դրամատունը սեղանաւորական ամէն կարգի գործեր կը կատարէ, չէքեր կը հանէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն եւ արտասահմանի վրայ կտրօններ կը գանձէ, փոխանակագիրներ կը վճարէ, սակարանի գործողութիւններ կը կատարէ ամէն տեսակ արժէթուղթերու գնում եւ վաճառում կ'ընէ, վիճակահանութեան, տարգեններու ստուգութիւնը ձրի կը կատարէ, եւ այլն։

ՅՕԴԱՑԱՒ ԵՒ ՅՕԴԱՏԱՊ

Յօդատապային բոլոր հիւանդութիւնները, ինչպէս գլխու ցաւ, ջղացաւութիւն, մէջքի ցաւ, կռնակի ցաւեր եւ ծունկերու ցաւեր արմատական կերպով կը բուժուին ԿՕՏԻՆԱՅԻ դարմանով։

Ամբողջ Թուրքիոյ համար ներկայացուցիչ Տ. Գ. ՏԱՎԻՏՕ եւ Ընկ., Դավաֆեան խան Թիւ 5։

ԱՊԱՀՍՎ ԲՈՒԺՈՒՄ
ԿՕՏԻՆԱՅԻ ԸՄՊԵԼԻՈՎ

Պատրաստուած Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կայսերական-արքայական համալսարանի տարրաբանն[illegible]

Ռ. ԵՒ Ժ. ԿՕՏԻՆԱՅԻ կողմէ

Կը գտնուի նաեւ Վիեննան Դասապեան էֆ.ի դեղի մթերանոցը եւ բոլոր գլխաւոր դեղարաններ։

Դատառները երբէք չէին պակաս չի զրկուիր.

Դատառներու համար կը փնտռուին պատուաւոր եւ գործունեայ գործակալներ, խիստ նպաստաւոր պայմաններով։

Առաջնակարգ Ընկերութիւն — **Հոնկրուաշ** — Ընդհանուր Ապահովագրութեանց

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱՓԵՇԹ

ԿԵՆԱՑ ԲԱԺԻՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Այս Ընկերութեան պայմանները՝ Թուրքիոյ մէջ գործող միւս Ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԵՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆ։

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով ու անմրցելի գիներով.— ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու եւ կենաց՝ չհաշուածնի մասնակցութեամբ եւ երաշխաւորեալ տոկոսի սակերով, ինչպէս նաեւ աղջկանց դրամօժիտի ու մանկտղայոց դրամագլխի կազմութեան, եւ ցմահ գանձելի տարեթոշակներու։

Կ'ԱՐԺԷ ՈՒՐԵՄՆ ԱՅԼՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵԼԷ ԱՌԱՋ՝ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՆ ԱՉՔԷ ԱՆՑԸՆԵԼ։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան Ընդհանուր Գործակալութեան։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԱՆՔԱՆ

ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՈՒ ՋԵՌՆՀԱՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ

Ընդհ. Գործակալ բովանդակ Թուրքիոյ
ՈՐԴԻՔ Ն. ՊԱՌՆԱՊԱՆԻ
Պոլիս Պառնաբան խան

ՍԱԼԱՄԱՆՏՐ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
Կեդրոնատեղի՝ ԱՄՍԹԵՐՏԱՄ
Դրամագլուխ եւ պահեստ
ՖՐ. 7,500,000

Ընկերութիւնը նպաստաւոր պայմաններով եւ սակերով հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, մթերանոցներ, գործարաններ, եւն. ինչպէս նաեւ անոնց պարունակութիւնը, Կ. Պոլսոյ եւ ամբողջ Թուրքիոյ մէջ։

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. Կայս. Պանքան։

Ընդհանուր գործակալ
ՖՕՍԿՕԼՕ ՄԱՆԿՕ ԵՒ ԸՆԿ.
Կալաթա Գարա Մուսթաֆա փողոց թիւ 4
21—104

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՔԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՃԱՄԲՈՐԴԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Ցանկ. 18ին Սիւռֆասի, Անտ. եղերքէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Ցանկ 19ին Սիւռֆասի, ուղ. Մարսիլիա։

Ա. կարգ Բորտօի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բորտօի » 150 »
» » Մարսիլիա » 120 »

Ցամաքէ ուղղակի Բորտօի համար։

Առաջին կարգ 245 ֆրանք. Բ. կարգ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Պարաֆ[illegible]

[illegible] 516 Փ. ՌԸՉՈՒԼ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրփուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանող շոգ[են.]

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Աւմէնեան	10500	Իմերեթիա	3500
Քէսդրիան	10500	Ալբոմ.րն	300[illegible]
Լանքասդրիան	9000	Ալմէրիան	3500
Ֆիլադէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Դոլոմպիան	8000	Ամէնիան	2500
Հօրծիան	8000	Անատոլուզիան	2500
Պոռնիան	8000	Ալգաջիրի	2500
Ֆիրծինիան	8000	Լէզպիան	200[illegible]
Ֆալէրնիան	3700	Մինծօ	90[illegible]
Վալօնիան	3700	Օպօրդօ	80[illegible]
Ֆլամինիան	3700	Լէգդօն	8[illegible]
Թամսիան	3500		

Ամբողջ արդիւնքէն կը խնդրուի [illegible] ապրանքի մասին փոխադրելու համար Լոնտոնոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրամանքը պէտք է զգուշանալ ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏՎԱՐ ԼԱՑՈՆԴԷՆ
Ղալաթիա, [illegible]
600 [illegible]

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին
Լիվրփուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	13900	Փանոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրլտ	3229
Քամփանիա	12950	Բավիլիա	2948
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիրրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	218[illegible]
Աւրանիա	7269	Շէֆալօնիա	16[illegible]

Շոգեկառք չոգենաւը, [illegible] ընդհանուր վաճառական Լիվրփուլ հասնելու [illegible] Վ. 21ին։

Դիմել առ ԺՕԼԻ Ն. ՍԻԿԸՐ
Joly et Seager

Մէյմանէլիք խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Գարա Մուսթաֆա փողոց։ 25

CAISSE PATERNELLE
ՔԷՍ ՊԱԹԷՐՆԷԼ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ՀԻՄՆՈՒԱԾ Ի ՓԱՐԻԶ 1841ԻՆ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ ՖՐԱՆՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱԿԱԿՇՌՈՒԻՆ ՏԱԿ

ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ԵՂԱԾ ՎՃԱՐՈՒՄ 300 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.
ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ 700 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՖՐ. 85,000,000
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏ 62,750,000

Ուրեմն ընթացիկ ապահովագրութեանց գումարին վրայ պահեստի համեմատութիւնն է 74%, որով ՔԷՍ ՊԱԹԷՐՆԷԼԻ ընծայած երաշխաւորութիւնը վեր ի վեր կը հանդիսանայ ուրիշ ընկերութեանց ցոյց տուած երաշխաւորութենէն։

Ընկերութեան Վարչական Խորհուրդը կազմուած է Ֆրանսայի ամենէն նշանաւոր դրամատէրներէն, ինչպէս

Մ. ՌԸՆԷ ԳՐԻՍ, Արեւմտեան Ֆրանսայի երկաթուղեաց Ընկերութեան եւ Բրէթի Լիոնէի Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ՄԱՐՔԻԶ ՏԸ ՖԼԷՌ, Դրամատղլանդիք ընկերութեան Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ԿՈՄՍ ՏԸ ՍԷՆ ԿԻԼՀԷՄ, Նախկին գանձապահ.
Մ. Օ. ՄԱԶԸՐԱ, Ընդհ. Տնօրէն Քրէտի Լիոնէի.

Թուրքիոյ Տնօրէն Գ. ԱՆՏՈՆԻԱՏԻԱՏԻՍ
Սթամպուլ, Սուլթան-Համամ, Բասած Բաթչրճըօղլու

Ընկերութեան վրայ Տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Քրէտի Լիոնէի.

ԾԱՆՕԹ. — Շահաւոր գործ պիտի ըլլայ այն անձին որ կարեւոր արդիւնք մը իրագործած ըլլայ անձնապէս։

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅԻ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
THE SINGER MANUFACTURING Co.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ չքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա (1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին
(2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա (1. Սինկէր խան Թիւնէլի առեւ
(2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս (1. Սուլթան Համամ թիւ 2
(2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար Զարըը պոյը, Թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզօղլուի տունը։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորութիւն Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած վճարումները՝ Ֆր. 34,000,000։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, եւ որոնց կը պատկանի բոլոր շահերը։ 1901ին ապահովագրեալ վճարուած շահաբաժիններու գումարը Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ տիեզերական բոլիսը [illegible] ընկերութիւնէ կը յանձնուած բոլիսներէն աւելի առաւելութիւնք եւ չունի պայմանադրութիւն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է, [illegible] ճամբորդութեան, ճանապարհորդութեան եւ [illegible] [illegible] 3 տարի ապահովագրեալին վճարելէ յետոյ, տարեվճարները պահելով ապահովագրին հոգալու համար։ [illegible] 30 օր պայմանաժամ իրաւունք կը տրուի վճարման համար տարեկան տոկոսի, վճարումները դադրեցնելու մինչեւ 5 տարի վերջ, [illegible] ապահովագրեալները 5 էն 100 տոկոսով [illegible] [illegible] մէջ ապահովագրութեան երկարաժամկէտ, բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, [illegible] ապահովագրեալ [illegible] յեսոյ կը հատուցուի ամբողջութեամբ։ [illegible] ապահովագրեալները։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 էն 100 տոկոսով [illegible], որ աշխարհի մէջ գործող [illegible] պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ժ. ՕՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Բնիկ Գործակալ
Ա. ՔՈՒՀԱՃԵԱՆ

Պոլիս. Հալէպ խան
[illegible] փողոց. Վէթաքիս խան
Ղալաթիա

Ցանձնարարեցի իմ հիւանդներուս որ ինֆլուէնցային հետեւանքը, եղող պատիկ հարբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրեմարթի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։

ՏՈՔԹ. ՍԹԷՔՈՒԼԻՍ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատեով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
Թուականը
(20 Սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Բաղչէ Ղափու
Ղալաթիա

Գործակալ, Գալաթ կողմը Օսմ. [illegible] Եէնի խան Հ. [illegible] փողոց Օսմ. Նամակատան դիմաց։

Փոխ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Գ. Ի. Զաւօխ
Մահմուտ փաշա [illegible] Ջամլը խան թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն [illegible] քաղաքներուն համար, որ ներկայացուցիչ չունի։ 194

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՃՈՒՃԵՐՆ ՆԱՒԵՐՈՒ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հալի Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Դոմօ	1497	Զօգօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէքօ	3607	Դօնկօ	2906	Հրօտօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Դարսօ	895	Հիրօ	775	Մարգէլլօ	3709	Սիքօ	1735
Արիոսգօ	2271	Ֆլաօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Դասանօ	1822	Ֆալքօ	937	Հէնեզա	3720	Միլօ	1057	Սէլրօ	1200
Դորոնթինօ	1264	Ֆալրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Տասսօ	1326
Դրավօ	1076	Ֆրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Դըինօ	841	Ֆինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Դըֆֆալօ	4431	Էգրօ	2464	Իտաճօ	5540	Օնիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Դէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1820	Ջիւնօ	1080	Օթէլլօ	4036	Թորքիաօ	487
Դալիբսօ	1337	Էրատօ	1841	Ջիէնօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Դամէօ	1244	Ֆլատօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1837	Վառօ	1914
Դազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1239
Ջիբալօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Բիալթօ	2228	Վոլֆինկօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէգանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Վէնօ	1850
Դիօ	2697	Քուէլֆօ	3060	Լիվօրնօ	1843	Ռօլլօ	1613	Զէնօ	1200
Դալաթատօ	4255	Ֆէմնօ	1243	Լոքէնգօ	3191	Ռօմէօ	789		

Ընդհանուր Ժ. Շ. [illegible] Հալէն [illegible] է։ Լոռենգօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուէբ կ։ [illegible] Զ. ՀԻԼԸ ԵՒ ՈՐԴՈՑ [illegible]

COMP RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւններ
Յուլիս

Դշ. 30/12 Սեւաստաբոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։ Տարտանէլ, Այնորոզ, Սելանիկ, Իզմիր, Քիոս, Թարապալուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոռդ-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Եշ. 1/14 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շբ. 3/16 Մէթէլին, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա, ժամ 10ին միջօրէէն առաջ։ Օտեսա ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Կիր. 4/17 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ, Պաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ։ Նովոռոսիսկ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօր ի։

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լի Վրբուլի Գարտիֆ Միջերկրականի եւ եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք։

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իսմաէլ	3000	Փիլա	2500
Ընդիտ	3000	Նէրբիս	2400
Թէյպըր	3000	Թապրիս	2250
Պէտանեռուս	3000	Ֆէլի	2250
Տանդա	3000	Ու[illegible]	2000
Օգսօնիա	3000	Կարոնի	1500
Մարթհիլա	2500	Եխնիա	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ Ե ԸՆԿ.
Ռութինէ խան
ԽԼՈՏԱՆ ՄՈՍ Ե ԸՆԿ.
191 31 Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրբուլ

[illegible] ՑՈՒՐԻՇ ԽՈՒԽՈՒՇԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1903 Նոյեմբեր 1 (Ն. Տ.) կիրակի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 224 խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 223 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
12	—	Մկն. Էսկի-Շէհիր	Ժմն.	3	—
12	42	» Կէօքճէ Քըսըք	»	2	20
1	39	» Սաղընճը Բունար	»	1	38
2	33	» Ալաեուն	»	12	42
3	15	» Ջէքիւրլէր	»	11	53
4	10	» Տէօյլէր	»	11	5
4	39	» Իհսանիյէ	»	10	20
5	8	» Համամ	»	9	53
5	14	» Գազլըկէօլ համամ	»	9	44
6	1	» Աֆիոն Գարա Հիսար	»	9	13
6	41	» Գէօյիւք Ջօպանլար	»	8	20
7	36	» Չայ	»	7	33
8	21	» Իսհագլու	»	6	40
8	45	» Եասըրեան	»	6	15
9	16	» Աք շէհիր	»	5	53
9	48	» Աղարի քէօյ	»	5	13
10	30	» Ջավուշճը քէօյ	»	4	35
11	8	» Իլկին	»	4	3
11	55	[illegible]ըն-Խանը	»	3	9
12	50	[illegible]էրայ-Ինի	»	2	27
1	22	» Մէյտան	»	1	47
2	22	» Բունար-Պաշը	»	12	42
3	—	Ժմն. Գոնիա	Մկն.	12	—
Իրկն.				Առաւ.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 121 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
1	—	Մկն. Էսկի Շէհիր	Ժմն.	11	—
1	44	» Աք Պունար	»	10	18
2	24	» Ալփու Քէօյ	»	9	46
3	4	» Պէյլիք Ախուր	»	8	58
4	9	» Սարիքէօյ	»	8	1
4	58	» Պիչէր	»	7	4
5	35	» Սաքըլէր	»	6	27
6	9	» Պէյլիք Քէօփրիւ	»	6	—
7	3	» Բօլաթլը	»	5	16
8	21	» Մալը Քէօյ	»	3	49
9	15	» Սինճան Քէօյ	»	2	47
10	—	Ժմն. Էնկիւրիւ	Մկն.	2	—
Իրկն.				Առաւ.	

ԱԼԱԵՈՒՆՏԷՆ ՔԻՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	Թ. 324 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	Թ. 323 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
2	35	12	45	Մկն. Ալաեուն	Ժմն.	2	—	12	5
2	55	1	5	Ժմն. Քիօթահիա	Մկն.	1	40	11	45

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 422 Խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	Թ. 424 Խառն Իրիկն. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 421 խառն Առաւ. Ժ.	Վ.	Թ. 423 խառն Իրիկն. Ժ.	Վ.
6	30	8	—	Մկն. Համիտիէ	Ժմն.	6	—	7	30
6	48	8	18	Ժմն. Ատա-Բազար	Մկն.	5	42	7	12